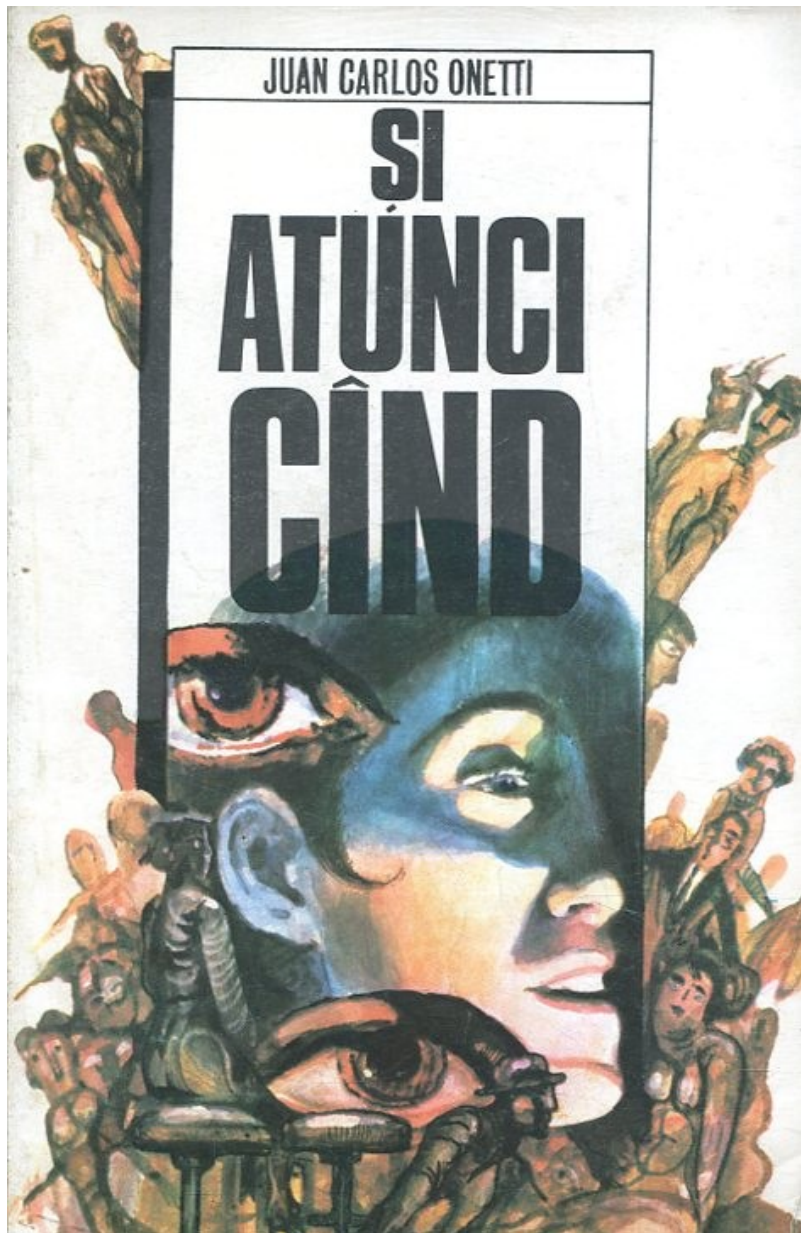

JUAN CARLOS ONETTI

SI ATŪNCI CÎND

JUAN CARLOS ONETTI

ȘI ATUNCI CÂND

În românește de
CRISTINA HĂULICĂ

EDITURA FUNDAȚIEI CULTURALE ROMÂNE
1993

© JUAN CARLOS ONETTI, 1987
© MONDADORI ESPAÑA, S. A., 1987
AVDA. ALFONSO XIII, 50. MADRID

Mariei Raquel

*O văd alături, lângă mine,
cu buzele pecetluite,
îndurerată și tremurătoare.*

W. W.

Capitolul întâi

UNDE MAGDA PRIMEȘTE UN NUME

Și de data aceasta, povestea a început pentru mine în ziua (noaptea) de Santa Rosa. Mă aflu cu Lamas într-o berărie botezată *München*, în Lavanda. Zăpușeala sporea în localul năpădit de clienți aferți, de fum și sporovăieli.

Domnea un zăgănit neîntrerupt și anacronic de halbe și tacâmuri.

Atunci, în clipele acelea, s-au născut și au căpătat contururi, chiar dacă nedepline, Magda și viața ei.

Santa Rosa venea din nou, amenințând ghidușă străzile din Lavanda și din Buenos Aires. Treizeci septembrie. Întotdeauna se ține de cuvânt și trage după ea, târâș-grăpiș, primăvara. Dar se cuvine s-o înduri cu prietenie, asudând, cu mare anevoință, de călduri și umezeli.

De data aceasta, cum spuneam, evenimentul se petrecea în Lavanda și era musai să aștepti sosirea furtunoasă a singurei curve simpatice care figurează, cu ofensă, în calendarul lui Grigorie al XIII-lea.

Nu-mi amintesc să fi cunoscut vreo femeie de asemenea cochetărie. Cu bubuitul ei îndepărtat, glumind aidoma copiilor care încearcă artificii, pentru ca în clipa următoare, conștient, să ne înghețe, semeață, răsuflarea, vestind prin tunete sfârșitul putredei noastre lumi, ca apoi, brusc, să înceteze și să se îndepărteze în stinse hohote de carnaval.

Se știe că n-a coborât pe Pământ decât o singură dată, și asta s-a întâmplat ca să-l iubească pe locotenentul Glahn, undeva în Norvegia, la Sirilund, atrasă fiind prin

vicleșuguri.

Starea-mi aproape vecină cu angoasa, ca și dispoziția mea proastă nu-și găseau nici urmă de ușurare privind aerul mereu zeflemitor de pe chipul lui Lamas. Îl urmăream cum sorbea amuzat din halba, căreia teutonii de la bar știau să-i radă prisosul de spumă cu palete minuscule; obicei din strămoși, absolută desăvârșire. Berăria te momea cu o falsă răcoare, sugerată de pereții cu lambriuri din lemn lustruit, cu capete de cerbi rămuroși, făcute poate din carton, însă convingătoare. Din tavan și din unghere de nereperat, zumzăiau ventilatoare cu o voință prezumțioasă și inefficientă.

Tot împotriva zăpușelii se sumețeau și halbele de porțelan cu capace metalice și împestrițate cu scene domestice ori de vânătoare. Iar noi beam halbă după halbă, fără alt beneficiu decât acela de a asuda și mai abundent, fără a evita în schimb umilinta de a ne strecura printre mesele înțesate de inși ce abia mai răsuflau, bărbați rămași doar în cămașă, cucoane cu imense decolteuri, îndreptându-ne spre pisoarul mult râvnit care între timp ajunsese debordant și invadator.

Abia dacă ne îngăduisem să ne lărgim nodul de la cravată.

În localul spațios, cu iz teuton și de bere, glasurile se cățarau, se izbeau între ele, cuibărindu-se acolo sus, grosolane ori politicoase, undeva în plafon. Unele dintre ele mai coborau înapoi, spre a se înfrăți cu altele abia venite, tot pe potrivea lor, ori spre a se adăuga cacofoniei capacelor de halbe ce scuturau nerăbdarea ori plictisul.

Undeva mai departe, într-un ungher invizibil, începu să tremure un cântec pe două voci:

*Mein hutt er hat drei ecken,
drei ecken hat mein hutt,
und hat er nicht drei ecken,*

*dann ist er nicht mein hutt.*¹

— Mama lor, spuse încet Lamas. Uite-i că-ncep. Dacă se-ntetește, mă duc. Acuș se-ntunecă și poate se mai și răcorește. Și eu care-ți povesteam despre Magda.

— N-o lua așa. Ce dacă! Se descarcă și ei cu inepte melodii de nesuportat.

— O fi. Mai cere un rând și ți-l plătesc printr-o confesiune pe care-o păstram pentru paiul de moarte. Există un Dante în mine care începe să dea pe dinafară. Sau cam așa ceva.

— Comediant, tragedian, am răs eu, în timp ce-l căutam din ochi pe băiatul cu jachetă albă și căpățână blondă, cubică, dispărut dintr-o dată înlăuntrul fumului care îmbâcsea berăria, abia clintit de ventilatoare.

— *Prosit*, cum latră liftele, zise Lamas ridicând halba plină. Termin povestea înaintea vijeliei care ni s-a făgăduit.

— Dă-i drumul; te ascult, mă supun.

— Nu pot să jur că se numea Magda, Magdalena. Poate că era așa, după cum se prea poate ca «numele să i-l fi născocit vreunul din paraziții ăia, pe jumătate beat Vreunul din hămesii care dădeau târcoale mesei îmbelșugate. Ea și căpitanul trupelor din Flandra. Domnul căpitan. Cineva s-a întrerupt din sughiț ca să șoptească: *Maria din Magdala și samariteană, totu-i cuprins în frumusețea ta. Ceva de genul ăsta. Tu-i dai să bea aceluia însetat.* Altceva nu-mi mai amintesc. Toți imbecilii câți eram de față ne-am pus pe râsete aprobatoare. Nu și ea, Magda cea proaspăt născută, și nici ofițerul cu profil de medalie întunecată. Nu, nu era nici negru, nici metis. Era doar smead. Cu umeri de halterofil. Parcă nici n-ar fi auzit A atins ușor cu degetul sticla de whisky, îmbiindu-ne și pe noi. Dacă o mai ținem mult cu halbele astea, sunt în stare să afirm că idiotul părea un prinț dintr-una din castelele

1 (În limba germană în original) (n. t.).

acelea indiene ce trăiau pe continent până să-și facă apariția, dintr-o eroare, pesta genoveză, Don Cristofor, care a târât după el sutele de delincvenți spanioli în căutare de aur și iar aur. Uite, cei care s-au purtat așa cum se cuvine au fost strămoșii dumitale, aceia care l-au mâncat, fript pe jăratec, pe Díaz de Solís.

— Ți s-a urcat berea la cap. Lasă manualele de istorie în pace. Spune mai bine despre Magda și despre soldat.

— Puțin respect Căpitan, atașat militar.

— Adevărat? Eu credeam că era atașat cultural.

— N-avea grijă, că apar și ei. Mi s-a spus că există unii care și scriu. Vreau să spun: care scriu versulețe, chestii dintr-astea.

— Da, îi cred în stare de orice necuviință. Să ne întoarcem însă la Maria din Magdala.

— Ce ți-am spus până aici era folositor ca să înțelegi povestea. Acum ți-o aștern pe hârtie. Corectează-mi punctuația. Mai cere niște bere, fiindcă-i treabă mai lunguță.

— Tunete nu se-aud, semn c-ar urma să plouă. Cel puțin așa cred. Că mâna-n foc nu poți s-o bagi pentru nebuna asta.

— Cât despre nebunie, Magda-i neîntrecută. Cum i-am și spus-o în cele din urmă. Unul din gașca noastră o botezase Floare de Ceai. Nu i s-a știut niciodată numele adevărat. Cineva a spus ori a scris cândva că în materie de femei nu poți fi sigur niciodată. Un prieten comenta: mai ales dacă sunt învățătoare. Îmi cer scuze pentru că bancul Ista sau cum vrei să-i spui n-are absolut niciun haz. Dar, dacă-mi îngădui, să ne întoarcem la Magda.

Acum zăpușeala devenise altfel; nu mai era statică, ci pătrundea asemenea unor apăsătoare trombe silențioase prin cele două uși mari, din sticlă, armate cu drugi de metal.

— Cred că începeam să ne dăm seama despre cum

evoluaau lucrurile. Sau cel puțin eu. Ceilalți erau vreo trei sau patru flăcăi din Buenos Aires care îndeplineau cu onor consemnul de a-și face de cap sâmbăta noaptea. Aici fac o paranteză pentru lămuriri suplimentare. Cândva o să se scrie un studiu, psihologic, sociologic sau de care o mai fi nevoie spre a-l defini pe acest porteño², faună aparte în rândurile argentinienilor. Dar despre asta o să vorbim cu alt prilej. Pentru moment...

— Pentru moment, María Magdalena, dar nu cu picătura.

— De acord. Revin la subiect. Cultul nopții de sâmbătă. Fiecare își avea treburile sau distracțiile lui, însă la miezul nopții, cu puțin înainte de a începe duminica, cu spectacolele ei hipice, fie pe hipodromul din Palermo³, cu pista prea bătătorita sau umedă din cale-afară, fie pe gazonul de la San Isidro, unde caii pursânge, înspumați sau nu, alergau toți cu grație de balerină, disimulând parcă efortul... Ei bine, la miezul nopții, cum spuneam, noi toată gașca ne adunam la *Eldorado*, cabaretul unde știam că se află întotdeauna, frumoasă și nurlie, Magda noastră. Aflată negreșit la masa ei, lângă ringul de dans, însoțită de comandant, pe care o singură dată l-am văzut îmbrăcat în uniformă. Și, dacă mi-ar sta în fire să mă jur, aş jura că ea n-a urcat niciodată într-o lojă ori într-un separeu unde de obicei se consuma șampanie de un sfert de litru, perfect falsificată, până și cu eticheta Văduvei⁴, și se foloseau mesele în chip de paturi. Variantele de *kamasutra* erau cerute de clienți, iar fetele se supuneau fără să-și arate dezgustul. Nu știu de ce-o fi vorbind la trecut, când același lucru se petrece și acum în vasta lume occidentală și creștină. Ca să nu mai vorbim de Orient. Ziarul nu m-a

2 Porteño – locuitor din Buenos Aires (n. t.).

3 Palermo – cartier mărginaș, pitoresc, din Buenos Aires (n. t.).

4 Aluzie la faimoasa marcă de șampanie Veuve Clicquet Ponsardin (n. t.).

trimis niciodată în Japonia, așa că nu pot dezminți, în cunoștință de cauză, gluma răsuflată la care te gândești pesemne. Ți-o ghicesc pe chip. Dar să lăsăm asta. Cele care urcau în loji ori separeuri o făceau din nevoia de a-și plăti mâncarea și chiria pensiunii. Acum două lucruri. Întâi: femeile astea sunt ceva mai puțin curve decât preacurvele naționale din așa-zisa aristocrație a țării mele care, după proaspăta îmbogățire picată plocon de la tot soiul de personaje umflate de simțul onoarei, păstrează frică un ușor iz de balegă și sudoare de văcărese basce. Al doilea: ce părere ai avea despre niște costiță de porc afumată?

— Mărturisesc că mi-ar surâde, am răspuns. Aici trebuie să fie specialiști în *Delicatessen*, ca buni nemți ce se află. Dar totul fifty-fifty. Și fără să te abați de la subiect.

— Aha. Văd eu c-o să te-ndrăgostești de Magda; un amor imposibil, tip Werther, că tot suntem în ambianță.

Lamas se ridică sprinten și se îndreaptă spre tejghea ca să trateze cu marele teuton, rege fără sceptru, însă mânuitor neîntrecut al paletei de lemn cu care decapita, implacabil, prisosul de spumă ce înflorea în halbe.

După infimele costițe și oțetul din *choucroute*, după noua incursiune în plescăitul inevitabil de la toalete:

— Cam pe la ora asta, continuă Lamas, se aflau totdeauna la aceeași masă, și arareori se ridicau ca să mai și danseze un pic. Cum eram toți băieți isteți, a început să ne ducă mintea că vizitele noastre mult prea dese la masa cu pricina nu mai erau privite din cale-afară de amical. Nu din partea Magdei: ea - veselă și glumeață. Din partea lui. El, zâmbitor și generos, oferind de băut, cu sclipitorul lui surâs de negru, cu umerii largi și semeți, falnic și drept de parcă ar fi asistat, dintr-un jilț, la o paradă militari Chipul de abanos, definitiv, pe care timpul nu-l va altera vreodată. Am aflat mai apoi că era argăsit de soarele constant al țării lui și că de fapt trupul îi era alb, decolorat ca al unei

fetișcane englezoaice.

Atâta am aflat, atâta spun. Cu Magda, totul s-a desfășurat într-o bună-cuviință fără de cusur. Câte o mărturisire, da; însă tot timpul cuviincioasă. Așa, aproape fără vorbe, mișcându-și privirile castanii pentru a ne da să înțelegem, fără a fi nevoie să rostească ceva. Am spus *negru*, dar n-am crezut-o niciodată. Indian, da; câteva picături de sânge întunecat, atât cât să-l deosebească de ceilalți, prin dispreț și tăcere. Cu fiecare sâmbătă care trecea, înțelegeam, tot mai neîndoios, că nu făcea decât să ne suporte. Nu în toate sâmbetele, bineînțeles, că doar nu ne duceam acolo să semnăm de prezență, așa cum te duci la birou.

Lamas s-a întors la halba lui și a schițat către mine un fel de surâs jenat.

— Poate că atacurile astea de delațiune mă apucă atunci când se produce o anume conjuncție de astre. La nașterea mea prezida sau, mai bine zis, se afla la apogeu Fecioara. Bineînțeles că m-a abandonat foarte curând, cum e lesne de presupus.

S-a răsturnat pe spătar, încruntat și cu fața încețoșată. Vuietul berăriei părea să se mai fi potolit. Din ceruri, un tunet neconvingător bubui fără nicio făgăduință explicită. Ca și cum i s-ar fi supus. Lamas își plecă trupul înainte până se sprijini cu coatele de masă. Nu eu eram cel pe care-l privea, ci o înfiripare nevăzută aflată îndărătul meu.

După o tăcere prelungită. Lamas continuă fără amărăciune:

— Osândiți la eșec suntem cu toții, pentru că știm prea bine care-i sfârșitul oricărei biruințe trecătoare. Dar mă refer acum la eșecul acela pe care-l simți înainte de vreme. Bilanț, în bine și în rău. N-am dreptul să mă plâng dacă e să mă compar cu alții. Sunt sănătos, ori cel puțin nu știu ce-mi pregătesc zilele care urmează. Banii îmi ajung și uneori îmi prisosesc. Cum mi s-a întâmplat alaltăieri seara.

Îmi mergea îngrozitor la ruletă și am fost silit să recurg la prevestirea cutiei cu chibrituri. Știi, bineînțeles, ce-i asta, sunt unele care vin cu o bancnotă împăturită de o mie de pesos ca să restituie, în douăzeci și patru de ore, două mii. Și, te asigur, e preferabil să te porți corect față de mafia ruletei. În clipa aceea lucrurile s-au schimbat, perechile negre au luat-o complet razna, au lucrat pentru mine până în zorii zilei...

— ... Însă când fac bilanțul, mă aflu în fața unor constatări contradictorii definitive. Așază pe același plan și, practic, anulează bani, sănătate și ceea ce numim iubire. Toate astea se destramă când se înfruntă cu indiferența, semnul dintâi al bătrâneții. Totul e *déjà vu* și eu nu mai am niciun chef să cer vreunei clipe trecătoare să se oprească-n loc...

— ... Totul trece, după ce mai întâi mă dezgustă. Mama adora muzica și în copilărie mă molipsise și pe mine. Dădea lecții de pian. Pentru ea era un eșec ce nu părea s-o întristeze. Am scris odată despre asta. Dacă mai găsesc paginile, ți le arăt într-una din zilele următoare. Eu însumi mi-am petrecut ceasuri întregi ascultând muzică. Acum totul se reduce la rock și la grosolănia isterică a celor care văd, aud, dansează și iau droguri. Și pe ei o să-i ajungă eșecul.

Se ridică întrucâtva jenat, iar chipul lui nu arăta în niciun fel dacă începuse să se îmbete ori nu. Ca și cum ar fi căutat să să lămurească singur, mai ceru două halbe.

— Am fugit de Magda. Trădare ticăloasă. Dar mai întâi, o întrebare. Oh, nu trebuie să-mi răspunzi pe loc. Uite, dacă te-ar pune cineva la zid, silindu-te să mărturisești ce soi de ratat ți se pare mai vrednic de plâns, care ți s-ar părea mai înduioșător și te-ar face să urăști mai mult cruzimea destinului sau a destinelor?...

— Toți, l-am întrerupt eu. De ce i-aș acorda unuia dintre ei preferința durerii mele?

— Mai gândește-te. Vorbim mai pe urmă. Nu sunt nepoliticos. Ne aflăm la *Eldorado*, într-un singur cuvânt, nu cu articol⁵. Șmecherul care l-a botezat s-a priceput să-i pună numele; o fi fost vreun pederast. Decorator. Prințul indian care plătea fără să protesteze, divina Magda și eu însumi, printre paraziții nocturni. Și întocmai ca într-unul din acele episoade neprevăzute pe care le impune mereu viața, toate astea s-au schimbat Ori au început să se schimbe. Am constatat-o cu surpriză. Tocmai ratasem un program de primă întâlnire și înainte de unsprezece seara mă înființasem deja la cabaret. Acolo se afla Magda, așezată la masa ei de totdeauna, care, dacă ar fi să aplicăm cu strictețe legea din '30, era definitiv a ei; Magda era singură, fără sticlă de whisky, fără atașat militar. Singură, îmi spuse râzând, dar n-am fost încă aruncată la gunoi. Putem cere ce vrei. Mi-a lăsat cont deschis. Nu-ți face griji, el își primește leafa în dolari, o parte îi trimite nevestii sau i se reține o sumă în fiecare lună. Câtă vreme îl ține entuziasmul trebuie să profităm din plin. A fost silit să plece pentru altă lovitură de stat care de data asta e în favoarea lui. Sunt prieteni. Acum pleacă și vine după cum îi e voia. Azi totul o să fie altfel, am spus eu. Whisky-ul îl plătesc eu, chiar dacă-mi dau toată leafa. Doamne, zise ea înclinând capul într-un glumeț gest de respect. Dacă n-ai minte, fă precum poftești. Arămiul era îndrăgostit de-a binelea, sau ea avea mai multă forță decât o pereche de boi.

Niciodată nu se poate ști exact și se prea poate ca la urma urmelor să fie unul și același lucru. Iasă partea bizară, și poate că așa se întâmplă în soiul ăsta de istorii, a fost că am început să mă îndrăgostesc și eu, dar numai cu încetul. Și nu e vorba despre Magda aceea de la *Eldorado*

5 În limba spaniolă *el* este articol hotărât, precedă substantivul și se scrie separat de acesta. Aluzie aici la himericul ținut *Eldorado*, râvnit de atâția căutători de noroc, scris și acela într-un singur cuvânt (n. t.).

arborând aproape în fiecare seară câte o rochiță nouă spre și mai marea ură a colegelor ei. În fond era corect, de vreme ce căpitanul își încasa leafa în dolari. Nu de Magda de la *Eldorado*, așadar, cu un mijlocel, cu niște sâni și cu niște șolduri, încât numai să te gândești la ea dezbrăcată și tot era un dar regesc. E vorba despre o altă Magdă, pe care am însoțit-o în toate nopțile, până în zori, pe la trei dimineața, vreme de cincisprezece ori douăzeci de zile cât a lipsit căpitanul. Aproape întotdeauna mergeam să ne bem ultimul pahar la *No name*, pe strada Corrientes, iar acolo îmi făcea hatârul să-mi îngăduie s-o invit și să plătesc eu. Acolo da. Pentru că purta un mantou care n-avea nimic a face cu hermina. O haină care nu-i era pe măsură, mai mare decât ea, galben cu castaniu, ceva din sinteticul acela care le consolează pe femeile fără mijloace, dar nu într-un totuț resemnate. Notează elementele care s-au adunat ca să încropești finalul. Magda avea maniere, niciodată n-am auzit din gura ei un cuvânt grosolan; ți-am spus deja cât era de frumoasă și în plus era mult mai inteligentă, fără a face caz de asta, decât majoritatea bărbaților care o înconjurau. Decât răcanul, în mod sigur. Și purta o pălărie neagră, masculină, cu boruri largi, anticipând moda de azi, așa cum o văd eu pe stradă și prin reviste, pentru idioți de ambe sexe. Și, îmbrăcată în felul ăsta, nu mai avea nimic a face cu muierea ațățătoare care-și exhiba rochiile la *Eldorado* și fidea cu tandrețe, umilă și pierită, privindu-l pe masculul impasibil care acoperea toate cheltuielile noastre, ale paraziților. Fiindcă ea nu bea altceva decât ceai, în recipiente uriașe care imitau holurile japoneze. Ceea ce făcea inevitabil ca din când în când să se ducă la toaletă, prilej care ne îngăduia să suferim în tăcere, spionându-i lentă și unduioasă mișcare a feselor. Așa îmbrăcată ori, mai exact, acoperită cu paltonul de trei parale și pălăria de țigan, nu-mi inspira dorință, ci doar înduioșare. Și poate că simțea și ea, căci începea să se

răsfete cu un glas copilăresc și să înainteze cu pași mari, plini de ambiguitate. Nu o dată mi-a trecut prin minte că nici femeia de la cabaret, nici fetișcana pe care o însoțeam în zorii acelor zile nu existau cu adevărat, că erau două farse și că doar Dumnezeu știe câte asemenea lor mai păstrează încă în repertoriul său. Și așa drept la *No nome* – barmanul negru și aproape întotdeauna ultimul pahar, căci ea avea nevoie de multe ceasuri de somn pentru a străluci din nou a doua zi la *Eldorado*.

Lamas se ridică leneș, întinzându-și trupul mădular cu mădular.

— Aici s-a terminat povestea mea pentru mine, o tragedie care mă împresoară adesea și mă îmbolnăvește. Iar *No name* și prietenul meu, negrul Simons – te rog, cu un singur *m* –, au asistat la epilog fără a o ști vreodată. Pentru azi s-a sfârșit. Poate în altă seară.

Înjghebă un surâs și spuse că trebuie să plecăm și mai trebuie să și plătim. Mi-am scos portofelul și l-am pus pe masă. Intuiam existența unui fapt extrem de serios și care merita respect. Nu mai erau clienți, poate câte o pereche în întunericul vreunui ungher. În aburul dospit al străzii, Lamas vorbi din nou:

— Uite ce umezeală e pe jos. Dar zăpușeala continuă. Prea sfânta-ți curvă preferata a amenințat și n-a venit.

— Așa e întotdeauna Sfinte, curve și acest intermezzo pe care îl numim femei. Înainte de a ne despărți vreau să-ți pun și eu o întrebare, fără obligația de a-mi răspunde.

— Dă-i drumul.

— E o curiozitate veche. Erai secretar de redacție la ziarul cel mai cotate din Buenos Aires. De ce-ai venit aici, în Lavanda, ca să conduci ziarul ăsta mizerabil la care tragem amândoi?

Lamas se sprijini cu spinarea de un zid, izbucnind într-un hohot aproape grosolan. Când își recăpătă suflarea, schiță din nou umbra unui surâs și-și puse o mână pe

umărul meu.

— Foarte simplu, îmi răspunse. La Buenos Aires nu exista ruletă, pe când aici da. O mare pasiune, prietene. Când ajunge să-mi învăluie sufletul, trăiesc nopți de imensă fericire. Altă dată, de fapt de cele mai multe ori, ies plin de datorii. Dar un viciu, oricare ar fi el, nu poate fi înțeles decât de un alt vicios. Mergem puțin pe jos? mai prepuse.

— În piața Cagancha e o stație de taxiuri.

Am pornit începea să mă lase durerea de picioare care mi se trăgea desigur de la scaunul cu spătar înalt înaintam agale, adâncindu-ne în hotarul intranscendent al nopții care-și păstra întunecimea. O porțiune de stradă, până la primul colț, *în* tăcere. Apoi, Lamas rosti cu un glas de parcă ar fi vorbit doar pentru sine:

— Dacă-ți aduci aminte, să-mi spui, când ai să vrei, ce soi de ratat impresionează mai mult și cu ce anume soi de ratare. Și ascultă-mă: să știi că nu numai pentru ruletă m-am mutat în Lavanda. Aveam nevoie să mă eliberez de Magda. Cred că toată noaptea asta n-a fost altceva decât o încercare de catarsis.

Primăvara aceea a sosit fără a fi vestită de vreo furtună credibilă. Lavanda s-a transformat într-un oraș în care străzile deveniseră tunele de vântoasă și trecerea spre vară a fost marcată de înghețuri nedrepte și de răpăieli năprasnice. Nori fără margini, argintii, stăpâneau înverșunați cerul; își băteau zilnic joc de speranța frustrată a unui albastru senin. Și mai ales își băteau joc de marea speranță colectivă: căldură pentru a fi luate cu asalt cele mai frumoase plaje din lume, căldură pentru a adăuga murdăriei nisipurilor municipale hârtii slinoase, ambalaje de băuturi răcoritoare aduse de prin țări străine. Și toată vremea cât a durat acea ingrătă primăvară, contactele mele cu Lamas n-au depășit redacția ziarului. Lamas mi-a comandat articole pe teme extrem de valoroase cum ar fi

„Ultimul tramvai”, „Lolita de Nabokov”, „Marilyn de Sábát” sau „Cele opt pianе pentru tango”. Eu m-am supus dându-mi toată silința. Dar n-am mai găsit niciodată, în cel pe care-l socoteam aproape un prieten, o cât de mică breșă care să-l suprapună personajului de la berărie, din faimoasa noapte de Santa Rosa. Asta m-a îndurerat, firește, dar n-a constituit o experiență neobișnuită. Poate – și aș îndrăzni chiar să spun *în mod sigur* – cortina coborâtă cu strictețe de Lamas își avea explicația în permanentul autoreproș, pe care cel ce s-a mărturisit prin sfâșierea de o clipă a intimității sale, îl adresează nemilos, apoi, propriului său *eu*. Întotdeauna mi s-a părut că observ un aspect feminin în astfel de reacții și în astfel de regrete ulterioare, fructe ale unei dăruiri fără iubire.

Capitolul al doilea

UNDE MAGDA ESTE IUBITĂ

Nu pot să-mi dau seama dacă a fost un zeu, un demiurg sau un diavol cel care s-a folosit de Lampiño pentru a-mi sufla în auz cuvintele ce aveau să inițieze și să-mi ordone totodată intrarea în rectiliniul labirint al sclaviei și al supliciului meu.

Trecuse de unu și rotativele care imprimau paginile interioare ale ziarului răsunau aprig, zguduind podeaua redacției. Eu ciocăneam în masă cu capătul unui creion, în așteptarea știrii colosale care n-a sosit însă și care m-ar fi obligat să înlocuiesc titlurile principale de pe pagina întâi prin litere de-o șchioapă.

Așa stăteau lucrurile când Lampiño, optsprezece ani, țigară fumegând etern în colțul gurii și omul meu de bază în a-mi furniza cancanuri și a-mi da o mână de ajutor când se iveau probleme, se cățara pe scara de metal răsucită care făcea joncțiunea între ateliere și redacție pentru a-mi spune:

— Era să uit, Lamas, să-ți vând pontul de azi. *Eldorado* a primit prospătură. Când te plictisești de unul singur, treci pe acolo și aruncă o privire.

— Ce naiba-i *Eldorado*?

— Dacă nu știi, degeaba mai trăiești. Cel mai bun loc de dans din oraș.

Acesta a fost începutul, lipsit de orice bănuială. Și apoi, la multe zile după asta, m-am dus la *Eldorado*, mi-am ales o femeie și am urcat cu ea sus într-o lojă, cu obligatoriul sfert de șampanie falsificată. Iar într-una din seri am zărit-o în mulțime pe Magda și mi-am închipuit că și ea mă

privește ca pe o ființă omenească și nu ca pe un client. La un moment dat ne-am uitat unul la altul și atunci am devenit pe veci al Magdei, și al Magdei am rămas până în ziua de azi, indiferent de tot ce s-a întâmplat apoi.

Ea se afla la masa ei cu militarul intrus, cu sticla de whisky de doi litri și în jur cu trântorii care trăgeau la măsă și benchetuiau cât puteau. Într-o noapte am început să mă apropiu cu paharul în mână, plin ochi, arătându-mă voitor de bine față de ei, fără dorința de a abuza. Sfiala cu care m-am apropiat la început s-a dovedit pe măsura timidei vioiciuni de mai apoi. Încetul cu încetul am izbutit să fiu acceptat, am izbutit să respir parfumul trupului, al părului Magdei.

Însă această falsă intimitate nu ne putea abstrage din lumea de culori, de muzică și de mișcare. Perechile dansând, alcătuite din personaje interșanjabile, hainele de culoare închisă, frezele lucii date cu briantină, rochiile foșnitoare ale prostituatelor încă neconfirmate. Într-un neîncetat du-te-vino, dându-ne înconjur și îndepărtându-se din nou, o dată și încă o dată vreme de ceasuri. Și acolo sus, în loja fără vreun cusur perceptibil, muzicanții, două mici orchestre: una tipică, tânguindu-se în ritm de tango, și a doua, numită „americană”, cu hărmălaia ce porunceă zgâlțâieli și sudoare.

În fiecare noapte, li se alătura un dansator cu partenera lui. Era cunoscut sub numele de Mascatul și evoca timpuri ce rămăseseră grabnic în urmă, cu vesta-i gri de mahala argentiniană și eșarfă albă în loc de cravată. Reînvia pentru o clipă îndepărtate figuri ale tangoului pe care orchestra neaoșă le oferea în cinstea lui, desfășurând *cortes*, *ochos* și *quebradas*⁶, vestigii ale vremilor de glorie sau născociri ale dansatorului însuși.

Ringul rămânea gol, iar dame și clienți se adunau roată ca să-l admire. Noapte de noapte vizita, unul după altul,

6 Figuri tipice ale tangoului argentinian tradițional (n. t.).

locurile de dans din tot orașul și-și încasa, la fiecare, cei douăzeci de *pesos* dinainte tocmiți.

Și tot în fiecare noapte, marea de sunete și dezmăț vizual în care plonjasem până atunci culmina și-și lua un deșănțat rămas-bun printr-o desfășurare numită Conga un soi de defilare în care toți participanții, unul îndărătul celuilalt, îmbrățișând șoldurile celui din față și cuprins fiind, tot în același fel, de altă făptură omenească, străbătea ringul trasând un șarpe uriaș alcătuit din idioți veseli care strigau *Conga, conga, conga!* până ce muzicanții se plictiseau, își strângeau instrumentele și le vârău în huse. Mărturisesc a fi făcut și eu întocmai, aproape cufundându-mi obrajii în insolența feselor Magdei. Și, uneori, mă năpădește amintirea zilelor când m-am aflat alături de Magda, cât de aproape mi-a fost cu puțință.

Detașatele și platonicele întâlniri de la miezul nopții m-au împins spre final, de data aceasta cu adevărat, când, într-una din serile cu clondir și fără comandant, Magda m-a privit lung, făcându-mi un ușor semn cu ochiul. Eu mi-am asumat riscul de a presupune că-mi transmisese un mesaj de amor incipient. Eu, ales dintre toți paraziții care nu se dădeau duși din jurul mesei ei. Pentru a-i da de înțeles că am priceput, mi-am umplut încă o dată paharul și l-am dat pe gât dintr-o suflare, întorcându-mi privirea în altă parte spre a păstra mai bine tonul conspirativ. Chipul ei era dominat de o frunte foarte amplă, aproape masculină; iar ea își dădea seama și încerca s-o disimuleze prin tot felul de coafuri meșteșugite. Fruntea netedă și bine rotunjită confirma presupunerea unui creștet frumos alcătuit. Ochii se îngustau către tâmpile. Erau negri și cu scânteii neîntrerupte care trădau ce nu era nevoie să rostească. Gura era alcătuită din buze fine, austere, înșelătoare, des întâlnite la femeile care știu să se bucure de plăcerile patului. Mi-aduc aminte că un vechi prieten îmi povestea odată din propria lui experiență, cum că femeile cu pulpe

zdravene populasera totdeauna, zglobii și fără ocolișuri, cotlonul lui de vânătoare. Nu era cazul Magdei, cu încheieturile și gleznele ei infantile. Nasul, aproape drept, cu o ușoară curbură ebraică, marca personalitatea capului. Era mai frumoasă privită din profil decât din față. Mandibula se năștea invizibilă îndărătul urechilor pentru a înainta și a se rotunji delicat, alcătuind bărbia și o adâncitură care o despărțea de gură. Pentru a încheia portretul, am să amintesc și de pomeții înalți care nici nu se sumețeau, nici nu se ascundeau, dar se aflau acolo, la locul lor, dilatând fără violență transparența pielii.

Obişnuința mă trezește la șase după-amiaza și văd, în odaia cealaltă, dungile late, de un galben firav, trasate de soarele tomnatic și înfipite în tocul ușii. Culoarea, ora, incertitudinea unui vis pe care niciodată nu mi-l pot aminti cu limpezime mă predispun probabil să evoc zilele trecute, din ce în ce mai puțin expresive, cu fețe idioate, zilnic mutilate de timp.

Mai punctual decât ciclul menstrual, care produce întotdeauna greață și apoi liniște ori dezamăgire, în fiecare ultimă sâmbătă a lunii își făcea apariția Cayetano. Păr negru lins și dat cu briantină, profil de pasăre care se accentua o dată cu frecvențele-i mișcări din cap afirmative, o brățărușă din verigi de aur ce strălucea, alături de ceasul foarte scump, de fiecare dată când își vântura brațele, fără bruschețe, aproape cu răsfăț. Nu-și dădea buzele cu roșu, însă obrajii erau sulemenți cu grijă, într-un roz care încerca să dovedească proștețime, dar nu izbutea decât să sugereze vagi simulări de febră. Și apoi colinii, pentru a da strălucire privirii lui pline mereu de veselie și tandrețe, alunecoasă și timidă, implorând parcă să fie acceptată, herald al rugămintii de acceptare lansate de întreaga lui ființă. Mărunțel și îngust în umeri, mereu cu același costum de culoare închisă, se apropia de noi ca să depună o sărutare pe obrazul Magdei și să se înfigă în poziție de

drepti dinaintea atletului în uniformă pentru a schița un simulacru de salut militar acceptat totdeauna cu un ordin: „Pe loc repaos, soldat”. Către noi. Ceilalți, un bună-seara și sclipirea dinților falși, din cale-afară de albi. Niciodată n-a acceptat să bea vreun pahar la masa noastră; abia dacă arunca o privire furișă către sticlă, de parcă ar fi calculat proporțiile dintre whisky și aer, angajate neconținut într-o bătălie inegală. Nu o dată l-am auzit mințind că ar fi abstinent.

Uneori, câte unul din membrii lietei parazite care înconjura masa își permitea câte un banc grosolan referitor la Cayetano și la ambiguitatea lui. Gașca îl răsplătea cu hohote de râs. Cayetano nu făcea altceva decât să-l privească în tăcere; nu auzise gluma, voit ofensatoare. Nu stătea mult cu noi; se ridica pe neașteptate, spunea „’pte bună” salutând cu o fluturare a mâinii și dus era până către sfârșitul lunii următoare. Nu era greu să ți-l închipui tropăind cu pași mărunței, juvenil țanțoș, cu cei cincizeci de ani ai lui încărcăți de dorinți, pe străzi în zori, în căutarea amorului său blestemat, pipăindu-și în buzunar grosimea teancului de bancnote, pe care anii le făcuseră de nelipsit.

Într-o noapte, cu comandantul absent, aflat în jungla lui îndepărtată, și cu Magda la masa ei obișnuită, de data asta fără paraziți, aproape solitară în fața paharului cu ceai rece, mi-a spus râzând, un râs subțirel, că are o surpriză pentru mine. Și a mai adăugat, ignorând absurdul vorbelor ei: „Bineînțeles, dacă ești liber”.

Surpriza pe care mi-o făgăduia Magda am imaginat-o ca pe un răspuns la rugămintea mea nicicând formulată în cuvinte; poate numai vreodată, cine știe când, ca o scăpare, țâșnind dintr-o sclipire scurtă a privirilor mele cu sau fără comandant de față. În noaptea cu surpriza mi s-a părut că simt, izvorând din parfumul pe care ea-l folosea, franțuzesc și cu nume un feminin, propria-i mireasmă

precum o iederă cu ramuri extrem de subțiri ce s-ar fi răzvrătit, voind să iasă învingătoare, împotriva parfumului importat în flaconașe mici. Îmi amintesc că niciodată în viața mea n-am respirat o mireasmă asemănătoare, încărcată într-atât de nostalgie și speranță.

În timp ce eu schimbam surâsuri, insulte banale și fără vloga usturătoare cu gorila portar care se desprinsese din lumea-i vegetală ca să-mi ceară țigări, Magda sporovăia cu un șofer de taxi.

— Mulțumesc, spuse maimuțoiul. Blonde americane. Nu fumez altceva.

I-am oferit pachetul pentru că mai aveam unul neînceput în buzunar și pentru că, pe vremea aceea, toate nopțile aveau un aer adolescentin și întotdeauna existau localuri deschise ori semi-deschise de unde să te aprovizionezi cu tutun și alte păcătoșenii.

Nu ne-am îndreptat spre sud. Independenței nr. 800, unde începe zidul orașului și unde locuia Magda, într-unul din acele apartamente pentru nefamiliștii săraci: o odaie cu o fereastră mare, sală de baie și chichinetă. Am ocolit și *No nome*. Taxiul a gonit spre nord, până la Avenida Santa Fe, și s-a oprit în fața unui număr pe care mi-e cu neputință să-l uit, dar niciodată să-l rostesc. Magda râdea în timp ce eu plăteam.

— Surpriză, ți-am spus eu, a răs din nou.

A deschis ușa dinspre stradă cu o cheie mică și, cu ascensorul, am ajuns la etajul al doilea, iar Magda a deschis o ușă albă cu aceeași cheiță ori alta geamănă cu ea.

— Fără zgomot, mi-a spus, surâzătoare și ghidușă, exagerând gestul de a-și duce degetul la buze spre a sugera tăcere. Portari sunt, vecini nu.

Râdea cu poftă în vreme ce înaintam prin apartament, ea în fața mea, cu un pas decis, aprinzând luminile una după alta.

— Îți place? Mie, mai mult sau mai puțin. Vreau să fii sincer.

Mult timp după aceea, când senzația și amintirea deveniseră inutile, mi s-a părut că înțeleg în sfârșit ce dezvăluiau mobilele, obiectele acelea.

— Uite: cheia este aceeași pentru amândouă ușile. Și e din aur, ca și crucea asta. Ce bem? Am și un băruleț.

Era îmbrăcată într-o rochie verde, discret decoltată; scoase dintre sâni crucea masivă și începu s-o clatine în aer.

Surâdea, savurând presupusa-mi surpriză anunțată într-atâta, la vederea mobilelor, a perdelelor fine care ne despărteau de noapte. Am arborat un aer de uimire, extaz, și am făcut câțiva pași pentru a-mi prelungi admirația, pe care o știam impusă în mod obligatoriu. Magda a râs din nou și mi s-a adresat: „Cu îngăduința dumneavoastră”; apoi a ieșit pe o ușă tot albă despre care am presupus, cu îndreptățire, că ar fi de la camera de baie. Și am rămas singur, contemplând obiecte care m-au făcut să cuget la decadența marilor civilizații cotropite de barbari. Mobile, scaune, sofa, bibliotecă, erau frumoase toate, un lemn magnific, fără vopsea ori lac, răsucite sau dimpotrivă îndreptate spre a întruni comoditate și frumusețe. Stăteau acolo, probabil fără nicio folosință, agresate de culorile țipătoare ale unor perne. Rafturi de biblioteci care n-aveau să adăpostească niciodată cărți răbdau insolența câtorva marionete întruchipând stupiditatea unor povestitoare americane. Deopotrivă cu injuria portretelor de familie: țânci știrbi și plini de bube, cucoane țepene și grase; fotografii tăiate din reviste, cu mutrele actorilor și actrițelor ce alcătuiesc fauna tristă a starurilor de radio sau televiziune. Am văzut și mantoul ei pe un fotoliu, incongruent prin execrabila lui calitate, semănând atât de tare a blană de câine încât simțeai tentația să-l scarpini, să-l mângâi, să-i faci giumbușlucuri. M-am gândit cu

maliție că faptul de a continua să-l poarte nu era altceva decât o nadă subtilă pentru a atrage un substitut de valoare, hermină, vizon, cincilla ori cine știe ce va fi sperat ambiția Magdei.

Fotoliul acela era incongruent și el. Șoca, în mijlocul mobilierului sever, scandinav, religios, al încăperii. Pielea era plină de jupuieli, iar picioarele fuseseră sfâșiate de mușcături și gheare de dulău ori motan.

Acum ea se afla din nou lângă mine și zgomotul apei se auzea stingându-se încet în camera de baie. Sar prea putea ca amintirea, mereu lipsită de respect față de timp, să fi învălmășit lucrurile și abia acum să fi existat clipa aceea când am avut senzația că-i simt mirosul propriu sub cel al parfumului franțuzesc.

— Așază-te, ce stai în picioare, mă pofti ea. Hai, spune drept, îți place? Am whisky de import, de cea mai bună calitate. Eu îl beau așa, gol, fără să-l stric. Nici apă, nici sifon. Degustă-l fără grabă, îți jur că merită osteneala. E de la ambasadă. Și-acum o să vezi că-i o poveste plină de surprize. Ascultă. A început atunci când, nu știu cum și în ce fel, Comandantul meu a aflat data exactă a zilei mele de naștere. Ce zici de asta? Nu-ți spun câți ani, între noi nu contează. Câtă vreme mă simt tânără... Și dumneata îți dai bine seama că într-adevăr așa mă simt. Uite sticla, servește-te singur. Ai văzut că la masă la *Eldorado* aproape nu deschid gura; trebuie să am mare grijă să nu fac vreo gafă, mă înțelegi? Sunt femeii care plâng la comandă. Eu, în loc de cuvinte, rid. Râzi și iese întotdeauna bine, nu-i așa? Bun. Cum îți spuneam, o surpriză uriașă. Eu, bineînțeles că știam ce zi e, dar credeam că el nu. Mi-o fi scotocit prin geantă, prin acte vreau să zic, în vreo dimineață când eu încă dormeam. Pentru că el, din meșteșugul fin al patului nu știe mai nimic și-i pasă prea puțin. Dar altminteri, ce mai: e un adevărat armăsar. Niciodată n-am cunoscut un ins ca el și nici nu cred să mi

se mai întâmplă. Uite scrumiera, poți să-mi oferi o țigară, ori crezi că-s de la mănăstire? Cum îți spun, eu știam bine ce dată e. Nu există femeie care să-și uite ziua de naștere. Așa-i când împlinești cincisprezece, sărbătoarea cea mare și începi să-ți faci iluzii; mă înțelegeți. Și pe urmă trec anii și vin tot felul de lucruri și trec și ele, că așa e viața, n-ai cum s-o păcălești. Atunci începe spaima, care crește încet-încet, din ce în ce mai mult cu fiecare an, chiar dacă nu vrei s-o mărturisești. Dar să nu-ți închipui că-n noaptea aceea, în maghernița mea din San Telmo... Mă rog, nu chiar magherniță, că eu o țin totdeauna la linia de plutire, ba chiar aduc și o slujnică, luna, ca să pot fi cu ochii pe ea. Cum îți spun, în noaptea aceea n-a pomenit o vorbă despre ziua mea și, bineînțeles, eu nici atât. Asta era acum vreo trei săptămâni. Primise știre că trebuie să se întoarcă în selvă, acolo unde căldura e de nesuportat, și casele se vopsesc în alb, cu var sau cam așa ceva. Însă de data asta, la plecare, mi-a spus că e primejdie la frontiere, că cine știe care i-o fi soarta și dacă mai ajunge înapoi. M-a lăsat ca de obicei dormind, și ce crezi c-am găsit la amiază? Stai să-ți arăt.

S-a scociorî! Între sâni până ce a reușit să apuce, de lângă crucea de aur, legată de ea cu o panglică roz, un soi de punguță pe care în mod cert o împletise chiar ea, din linuri de multe culori. A deschis-o, a extras cu două degete o hârtiuță pe care mi-o întinse în timp ce-mi spunea triumfal:

— Ia-o, citește-o.

Am netezit hârtiuța, ponosită de îndoituri și purtat Din câte îmi amintesc spunea cam următoarele: „Cheia asta e a ta și îți las aici adresa. Tot ce găsești e al tău și nu te gânde la chirie. Puicuța mea, trebuie să plec într-o misiune aeriană primejdioasă, dar inima mea e cu tine”. M-am gândit la vorba țărănească: Tare se mai tâmpește bărbatul când i se aprind călcâiele. Și asta era valabil, în egală

măsură, și pentru mine.

Era înduioșător și m-am înduioșat gândindu-mă la comandantul aflat acum atât de departe, înfrățit cu mine printr-o aceeași îndobitoceală, prin aceeași orbire din amor. I-am restituit hârtiuța în care parfumul Magdei se amesteca cu un mic iz de testament. Ea a pus-o la loc în punguța pestriță, și-a vârât-o din nou între sâni, în timp ce crucea rămăsese uitată și scânteind în lumină.

— Înțelegi? spuse apoi. M-am pomenit cu asta. Și cu toate astea, vreau să spun - un braț fără mânecă se roți în jur ca să arate mobilele. Dumitale îți plac?

Cum îmi plăceau de fapt foarte mult, iar pernele scandaloase nu izbuteau să umbrească eleganța cu care fuseseră concepute, i-am răspuns sec:

— Nu știu. După mine, sunt mobile de biserică. N-au grație, nu sunt plăcute.

— Adevărat? Și eu m-am gândit tot așa când le-am văzut prima oară. Dar poate că o să mă obișnuiesc... Și pe urmă, știi bine, calul de dar... Pe de altă parte, apartamentul e de lux și e pe strada cea mai bună. Am hotărât să nu-mi fac probleme și să mă bucur de el. La urma urmelor azi suntem și mâine nu. Văd că-i la modă boala asta, miocardită-i zice. Nu-i ciumă, dar și-n clipa asta putem rămâne țepeni.

Râse ca pentru sine, de parcă s-ar fi bucurat de un secret.

— Toarnă-mi whisky, porunci. Mult, că vreau să-mi scot pârleala după ceai. Și poate că pe urmă o să-ți spun ceva ce-am făcut totdeauna, dar n-am mărturisit niciodată. Fapt e că ai ceva de medic. Cred că măcar cu dumneata se poate sta de vorbă.

Am umplut două pahare care dezvăluiau un cristal de cea mai bună calitate; le-am umplut, sfidător și cu grosolănie, până la marginea de sus, și-am început să beau, privind-o întruna pe femeia care sorbea, veselă, fără

să-și ascundă privirea. A întins două degete, i-am dat o țigară și am fumat amândoi, întrebându-mă de ce oare n-avea pachete de țigări aduse prin contrabandă legală de ambasadă.

Țin minte că am băut din paharele mari, încet și privindu-ne în ochi, într-un fel de duel glumeț și tacit. Puțin după ce-și termină whisky-ul, nu beată, dar întrucâtva altfel decât de obicei, Magda se ridică. Fără a se apropia prea mult de mine, începu să-și dezvăluie taina. Eu eram vesel, nerăbdător dar foarte stăpânit, dominându-mi marea curiozitate care mă silea să ascult provocând, prin mișcări afirmative din cap, tot mai multe vorbe, tot mai multe mărturisiri, și să mă bucur de tot ce ascultam aproape ca într-o desfătare sexuală.

— Îți spun toate astea pentru că i le-am spus și unui doctor, acela însă era străin. Începusem să mă sperii și m-am dus să-i spun că nu pot sta mai mult de o săptămână sau două fără bărbat. Și într-a doua săptămână eram întruna prost dispusă, fără vlagă, simțeam că mă usuc. Mai multe prietene mi-au spus că s-ar putea să fiu nimfomană, și de-atâtea ori am auzit cuvântul ăsta până am ajuns să-l și învăț pe dinafară. Dar doctorul acela, care nu era de prin partea locului și știa multe, mi-l amintesc și acum, cu barba albă și rotunjită și cu maniere atât de delicate încât la început am crezut că-i homosexual, fiindcă m-a examinat fără nicio dorință, numai din plăcerea de a mă vedea goală. Mi s-a părut nițel degenerat fiindcă pe atunci nu eram decât o mucoasă. Și închipuie-ți că la urmă mi-a spus, cu un zâmbet de părinte, că nici poveste de nimfomanie; că nu eram decât o femeie normală și că celelalte erau ori niște prefăcute, ori niște biete amărâte. Așa că, uite, acum ai aflat și știi. Și mi-a mai spus: că eu am început foarte devreme și că trebuie să mă mărit, nu să umblu azi cu unul, mâine cu altul, chiar dacă neastâmpărul îmi dă ghes. Palpitații cum nici nu-ți închipui, nervii, gâtul uscat

Și, crede-mă, fără niciun alt leac decât acela pe care ți-l imaginezi. Însă acum, iubitule - cuvântul mi-a fost adresat cu un zâmbet în care se întruneau dăruire și posesiune -, acum, de când l-am cunoscut pe Comandant, mi-au trecut toate spaimele, necazurile mi s-au încheiat mă jur. Numai că, uite, s-au scurs atâtea zile, iubitule, de când Comandantu-i plecat...

— ... și poți să-ți închipui, râiosul de Serna, administratorul, e ca un fel de stăpân al turmei. Suntem zece sau douăsprezece fete care ne vânturăm pe-acolo. Cel mai curios e felul în care ne arată cu degetul, ne alege de parcă am fi niște iepe și el ne-ar însemna după cum îi e cheful cu fierul înroșit în foc. Gorila aia de la poartă, care nu-și mai cumpără țigări fiindcă, după părerea mea, are un cancer care o să-i facă, sper, de petrecanie cât mai curând, primește veste de la el și, când fata pe care Serna a ales-o dă să intre la lucru, maimuțoiul îi dă un inel cu două chei, de la apartamentul râiosului.⁷

Și asta înseamnă că în noaptea cu pricina ea-i rezervată pentru el și nu poate să intre în vorbă cu niciun client, chiar dacă omul îi place și plătește bine. Și să ferească sfântul să te împotrivești, să nu accepți cheile de la portar, că el tot ți le pune cu de-a sila în mână, ba chiar cu un mic rânjet, zicându-ți „ce noroc azi pe capul tău”.

— Din curiozitate, câte perechi de chei ai primit?

— Mă rog... erau alte vremuri. Fapt este că, ultima dată când monstrul mi-a dat cheile, m-am dus glonț la biroul râiosului și i le-am trântit drept pe masă. De atunci îmi poartă sâmbetele și într-o bună zi o să se răzbune.

— Cum de-ai avut curajul?

— Tontule. Pe vremea aceea aterizase deja Comandantul.

Se apropie de mine să mă sărute, mă mângâie cu sânii,

⁷ Joc de cuvinte între *Serna*, nume propriu, și *sarna* (râie), de unde apelativul *râiosul*, care va reveni în paginile ulterioare (n. t).

lipindu-i cu mișcări foarte lente și iscusite de pieptul meu, de veșminte. Cred că am vrut să ne sărutăm încet și cu răbdare, însă a fost imposibil, în cele din urmă ea s-a smuls brusc și-a murmurat:

— Doamne dumnezeule. Și tu ești tot la fel, nu poți să zici că nu - fâsul ei era vesel, copilăresc și glumeț. Dar aici» niciodată. Sigur că există un dormitor, dar premiera trebuie să Fie cu Comandantul. Mă înțelegi, nu-i așa? E o delicatețe și el o merită din plin. Dă-mi haina și să mergem în maghernița mea de pe Independenței. Dacă la ora asta găsim vreun taxi. De obicei rostesc o rugăciune și întotdeauna apare unul gol.

Față de ea, de orice ar fi spus, de orice aș fi bănuț eu că ar fi gândit, față de mângâierile, de ofensele, de capriciile, de obiceiurile și viciile ei, eu nu eram decât un imens și umil *da*. Consimțire care a durat, împărțită, până ce oboseala și soarele dimineții au pus stăpânire pe odaie. Ne simțisem, după cum spune un prieten de-al meu, precum doi canibali închiși în celula unui balamuc.

În timp ce luam micul dejun în prima cafenea pe care-am găsit-o deschisă, Magda a înfipt decisă un *croissant* în ceașca de cafea, a ridicat spre mine privirea și-o jumătate de surâs, pentru a formula cu un glas foarte clar, foarte ferm:

— Iartă-mă dacă-ți spun. Dar adevărul este că tot timpul, chiar dacă am fost nebuni și am făcut ce-am făcut amândoi, tot timpul m-am gândit la el, mi-am închipuit că sunt cu el. Doamne sfinte. Mi se pare că m-am îndrăgostit Sau sunt la un pas foarte mic de-a mă îndrăgosti - deodată făcu o mutră gânditoare și uimită. Dar îți dai seama, iubitele? Ți-am pus coame. Toată noaptea n-am făcut altceva decât să-ți pun coame.

Și-a sprijinit capul de spătar și o bucată de vreme a râs cu hohote.

Cei doi ospătari pe jumătate adormiți, care stăteau de

strajă în sala goală, surâseră și ei pentru a întovărăși hohotul ei uimit. Eu simțeam cum crește în mine o ură sălbatică, aș fi vrut s-o strâng de gât, priveam cuprins de ispită cuțitașul pentru desert; aș fi vrut să-i cer, rugător și umil, să pună o dată capăt acestei veselii ticăloase.

În ciuda oboselii, seninul dimineții mi-o impunea frumoasă, ispititoare și fără egal.

Că primăvara începea să se înfiripe se vedea în mugurii rahitici iviți în puținii copaci din orașul ziarului meu și în speranța cumetrelor din piață. Dar văzduhul păstra încă o încremenire hibernală, justificând haina de blană a Magdei, blană de animal necunoscut mie și inaugurată înainte de a fi apărut comandantul în viața ei și în cabaret.

În nopțile în care comandantul era plecat în permisie, ne duceam să bem ultimul pahar, uneori ultimele două, la barul care n-avea nume. *No name*. Acolo beneficiam de zâmbetul și de atenția lui Simons, barmanul negru care, după părerea mea, era bărbatul cel mai elegant din Buenos Aires. Asta fără a uita că meseria mă obliga să vizitez, destul de des. *El Plaza* și *Jockey Club*, atât de frecventate de copilandri și bătrâni bine.

După o vreme, într-o altă noapte, afurisitul de Herminio, ucenic de gorilă cu destulă calificare, se smulse din lumea-i vegetală pentru a se așeza între mine și intrarea la *Eldorado*.

— O țigară? l-am întrebat, oferindu-i una pe loc.

— N-aș zice nu, Don Lamas. Pentru că, știi? M-am hotărât să mă las de fumat. Când începe să te doară umărul, ai isprăvit-o. Așa că m-am lăsat de fumat și nu mai cumpăr niciodată. Dar câte un fum din când în când... nu?

— Așteaptă puțin, mai spuse. Păstrase o brichetă și apăsă cu degetul mare până când flacăra deveni verticală.

— De fapt, Don Luis mi-a spus să-ți țin calea aici, înainte să intri în local. Dar mi-a spus clar că nu-i nici ordin și nici interdicție. Atâta doar că ar vrea să-ți vorbească înainte să

intri. Mi s-a părut, după ton, că-i ceva serios. Uite, aici e ușița.

Strecurându-ne printre plante și flori timpurii ale unui anotimp încă absent, am străbătut câțiva metri până la o mică ușă de fier pe care Herminio o deschise fără niciun scârțâit. Am mai parcurs doi metri de parchet, doi de linoleum, și – eu cel dintâi – ne-am pomenit în biroul lui Don Luis și în fața falsului și bine stăpânitului surâs al lui Don Luis în persoană.

Mi-a fost ușor să simulez că nu i-am văzut mâna întinsă. Am moțait din cap ca răspuns la zâmbetul lui și am pus piciorul pe unul din scaunele biroului de unde același Don Luis strunea vreo douăzeci de fete și nu mai știu câți chelneri, aproape toți homosexuali. Acum pretindea să fie numit Serna și, uneori, în răstimpul câte unui scurt delir de grandoare, afirma că adevăratul său nume ar fi Luis *de la* Serna. Împodobeia minciuna fără să-i dea mai multă consistență, recitind o genealogie care izvora, variabil, din Carlos Quintul ori din Napoleon.

Am constatat, uimit și acceptând ca un punct în favoarea lui, că biroul era la fel de precar și murdărea dependența unui funcționar fără speranță.

Pe atunci pretindea să fie numit Serna, repet – fapt ce nu izbutea întru totul *în* rândurile liotei de femei care, între ele, obișnuiau să-i spună *sarna* –, și începuse deja să stăpânească stilul onctuos și de o cordialitate insolentă, atât de răspândit printre tinerii *porteños* ai acelor ani, care încercau să se cațere cu orice preț. L-am revăzut mult timp după aceea, mai greoi și mai îndesat, călcând apăsător, dar fără zgomot, plimbându-și aerul său de străin fără curiozitate, bărbierit ca un actor ori ca un preot, dar fără mustăcioara fină pe care o copiasse odinioară de la cine știe ce actor de cinema. Tot străin și acela, firește.

Toate astea sunt amintiri, toate astea s-au petrecut mult înainte de dictatura militarilor, de torturi și de genocid.

Sema mi-a oferit un scaun, țigări și ce poftesc să beau.

M-am așezat într-unul din cele trei fotolii de piele fără strălucire. Mai erau, în afară de asta, covoare, trei pereți cu tablouri, un birou mare pe care se aflau două mașini de scris, două coșuri de sârmă, un vas de porțelan plin de creioane și agrafe de hârtie. Pe masă se afla un interfon al cărui uz mă depășea.

Cu toate că nimeni nu m-a crezut vreodată, continui să afirm că brațele fotoliilor erau împodobite cu niște minunate broderii *ñanduti*⁸, în formă de imenși sori albi. Probe ale contrabandei și simboluri că încăperea nu era un simplu birou: avea și ceva de cămin mai duios.

— Vă deranjăm pentru o problemă serioasă. E vorba despre comandant și despre Magda. Istoria asta ne poate vâri în buclucuri și încurcături, vreau să spun.

— De ce *ne*? Aș vrea să știu de ce-aș putea fi eu învinuit. Aștept închiderea ediției și vin să beau aici câteva pahare. Dumneata știi prea bine că cel care invită e comandantul. El își poate, permite. Familia lui e proprietara zăcămintelor celor mai bogate din Minas Gerais - am născocit eu.

— Să-mi fie cu iertare. Mi-ar plăcea să știu de unde știi așa ceva.

— Am relațiile mele. În ziaristică așa e. Dacă ești un ziarist bun, evident iar ziarul e important și te sprijină.

— Nici noi, adică nici eu, vreau să spun, nu-s lipsit de relații. Dar nu se potrivește. Problema o privește, de altminteri, pe Magda.

— Ba n-are nicio legătură Dumneata știi doar că de când comandă militarii suntem în democrație, într-o țară liberă.

S-a arătat destul de viclean pentru a ignora ironia și, mai apoi, pentru a o prelua:

— Libertate, atâta vreme cât nimeni nu ofensează

⁸ Tip de broderie de mână, în Argentina și în Paraguay, de o mare finețe, care imita textura pânzei de păianjen (n. t.).

Stăpânirea.

Ne-am privit fără să zâmbim, păstrând un aer inocent Mi se confirma o bănuială anterioară: Sema era un tip inteligent și cinic, virtuți care aveau să-l ajute, presupuneam, în viitor.

— Bine, reluă el. Deocamdată să lăsăm femeile deoparte. Problema care ne preocupă cu adevărat nu-i Magda. Este mulatrul, comandantul. Știu că de la o vreme încoace nu mai vine. Dacă se întoarce, iar suntem în pom. Cât este el aici, Magda nici nu dansează, nici nu bea cu nimeni.

— Cred că se întoarce. Iar whisky-ul îndoit cu apă pe care i-l plasați și pe care-l plătește cu sfințenie vă despăgubește cu asupra de măsură pentru paharele refuzate de Magda.

Sema dădu din cap și izbi cu palma în birou.

— Te sfătuiesc, spuse rar și ațintindu-mă drept în ochi, să n-o mai spui și a doua oară.

— La vârsta mea să primesc sfaturi? O să ajung să cred că ești plin de răutate, un ins primejdios.

— Nu eu, de asta poți fi convins. Dar am și eu prieteni în jur.

— O, da, din cei supărători. M-am plictisit, Don Sema. Spune-mi clar pentru ce-ai pus gorila să mă cheme.

— Aici doresc și eu să ajung; dar se pare că nu ne înțelegem.

— N-ar fi cu neputință. Poate că și eu sunt încet la minte.

— Fără glumă. Problema-i complicată. Știi? Chestiune psihologică, aş spune. Ca să nu mai vorbim de bani și disciplină. Care contează și ele. Și încă mult. Să nu te îndoiești de asta. Dar să-ți înfățișez panorama. De când și-a făcut apariția mulatrul...

— Comandantul.

— Mă rog, o fi la el acasă. Aici... Serna vântură un braț pentru a pune în evidență imensitatea localului numit

Eldorado. Aici nu-i altceva decât un client, adică un musafir plin de bani și care știe cum să-i cheltuiască. Știm toți pentru ce vine. Adică, pentru cine. Și dacă a venit vorba de bani, noi bănuim că are și risipește din cale-afară de mult. Nu în limite firești.

— Iar *noi*. Pe mine scoate-mă din chestiune.

— Spun *noi*, adică instituția. De asta te-am chemat. Ca pe un client vechi, ca pe un prieten dacă îmi îngădui, ca pe cineva cu multe relații, ca să te întreb ce știi despre omul ăsta și dacă vrei să ai încredere în noi. Problema e să ne confirmi, dacă se poate, diverse zvonuri care circulă pe-aici.

— N-am auzit niciun fel de zvon. După mine, e un om din nord, amorezat lulea de prietena mea Magda. El vine și plătește, iar trântorii din jur vin și profită. Fapt este, după câte i-am auzit, că-și încasează leafa în dolari.

Sema își expuse în tăcere o frumoasă dantură încrustată în cele două maxilare; apoi emise un chicotit de triumf.

— Întocmai. Aici voiam să te aduc, zise el.

Am râs din toată inima, amuzat.

— Nimeni nu mă aduce nicăieri, i-am răspuns. Și dumneata mai puțin decât oricare altul.

— Iartă-mă. N-am vrut să te ofensez. Dar tocmai despre asta era vorba.

Acum Sema își prelungi surâsul într-o tăcere atât de îndelungată încât îmi dădu impresia că așteaptă ceva. Trecu o bucată de vreme înainte de a-mi da seama că avusese dreptate. Ca un mieunat de mătă călcată pe coadă, o voce, de femeie probabil, uzată deja de miile. Și miile de scheunături prost dispuse care cândva, în vremi depărtate, fuseseră cuvinte, țâșni felină și agresivă din interfon și puse stăpânire pe încăpere. Vocea emise:

— Destulă trăncăneală inutilă. Sema, vino și adu-l aici.

Alt mieunat al aparatului și apoi din nou tăcere.

Sema nu scoase o vorbă, dar continuă să mă privească

țintă cu o expresie vecină cu spaima și amestecată cu un strop de speranță. I-am surâs compasiv și am răspuns gândului pe care i-l intuiseam.

N-am vrut să mă arăt crud și nici să-mi iau mica mea porție de răzbunare.

— Deci așa stau lucrurile. Auzisem și eu zvonuri, dar nu le-am dat crezare niciodată. Rezultă că patronul este de fapt patroana.

Sema se ridică în picioare; părea un copil surprins asupra faptului.

— Nu *în* întregime. Am și eu partea mea.

— Presupun. Și acum înțeleg că o să mă duci nu știu unde. Mă duci în brațe?

— Nu-i glumă. Dacă vrei, mergem. Te asigur că este o doamnă, o adevărată doamnă.

Ușa care își arăta scândurile întristate de timp și delăsare, etala de partea cealaltă o tăblie groasă – imitație de piele cu mari discuri aurite ce simulau capetele cuielelor. Am făcut un pas, îndepărtându-mă de acea oroare, dar Sema m-a oprit zicându-mi:

— Vezi: am capitonat.

— Da, chestie de lux.

— Așa-i? Și totul e la fel. Asta e numai anticamera.

Ne aflam într-o încăpere mai degrabă îngustă, mobilată în genul unui birou de profesionist prosper. O masă în formă de rinichi, amintind de piscinele celor îmbogățiți peste noapte prin contrabandă sau prin amiciții politice. Pe birou, un uriaș recipient de cristal împovărat de flori din plastic vopsite în culorile steagului național. Telefon alb, un vas de ceramică din care se revărsau creioane, pixuri, hârtioare mâzgălite. Interfonul, bineînțeles. Dosare așezate în piramidă.

Pe pereți o emblemă a Inimii Sacre și, alături de ea, străjuia Cristul lui Velázquez, iar într-un mic altar, înconjurat de lumânări pipernicite, niciodată aprinse, o

imagine a Sfintei Fecioare privea către tavan. Cred că am văzut și un suport pentru reviste alături de fotoliul biroului renal.

Ceva mai departe, într-o arcadă a zidului, niște draperii vișinii țineau loc de uși Ca un adevărat cavaler. Sema a făcut un pas înainte pentru a da deoparte draperiile și a-mi face loc să trec.

Femeia era cufundată într-un fotoliu, la capătul acelei încăperi cu totul descumpănitoare. Și ea descumpănea. N-a vrut să se ridice, deși apoi mi-a arătat că e în stare s-o facă și că-i place să se exhibe în picioare și să se miște fluturându-și volanele. Era bătrână; cu o foarte vagă insinuare a faptului că va fi fost tânără și frumoasă într-un timp care n-a existat nicicând, pentru că pe atunci eu încă nu eram pe lume. Razele lămpii cădeau asupra faldurilor unei rochii de un albastru ca cerul, foarte împodobită cu fundițe de catifea roz. Toate, de la gâtul acoperit până la piept și pântec, păreau fixate într-o minusculă piatră de diamant fals.

Mi-a întins o mână vânoasă, însă am înțeles la timp că n-o făcea pentru ca să i-o strâng; astfel încât m-am înclinat, serios și îndatoritor, pentru a i-o atinge cu buzele.

— Ziaristul, Doamnă, băigui Sema în spatele meu.

— 'cântată, răspunse femeia, tot din fotoliu, lăsând să-i strălucească pentru o clipă dinții fără cusur. Își plecă puțin capul cu peruca platinată, și lumina delatoare îmi îngădui să văd statornica, răbdătoarea cruzime a anilor.

Căci am avut impresia că-mi amintesc, în mod nehotărât, de femeia pe care o văzusem timp de câteva clipe, cu secole *în urmă*, într-o noapte, undeva într-un bordel de lux, foarte scump, căruia ea îi era patroană, pe atunci încă în floarea vârstei și plină de cochetărie, în orașul El Rosario. În acea amintire vagă, mincinoasă poate, numele ei era *madame Safó*, iar grupul ei de ucenice alcătuia o curte de adevărate miracole. Până într-atât, încât vizitatorul nu le

mai alegea după vârstă sau frumusețe, ci pariind indiferent, ca la o masă de joc, pe cutare pieptănătură, pe falsele adolescențe pline de stângăcie, pe culorile rochiilor, pe bunele maniere ori pe cel mai convingător dintre surâsurile mincinoase.

Acestei *madame Safó*, dacă ea era, nu i-am putut spune vreodată și n-aveam s-o fac nici acum, că nasul care se ascuțea pentru a emerge din câmpul de zbârcituri ce încă de pe atunci pusese stăpânire pe fața ei aproape pe de-antregul, fața pe care am văzut-o ori presupun că am văzut-o, strălucind de plăcerea bunăstării și de inconfundabila placiditate a luxuriei satisfăcute, constituiau – ele, adică, nas și zbârcituri deopotrivă – heralzii prevestitori ai unei păci finale. Ai unei păci care se va instala atunci când parantezele adânc săpate ce-i înconjurau gura, când labelle de gâscă ce se răsfirau către tâmpile, o dată cu demult pierduta șagălnicie a clipirilor din pleoapele cu lungi sprâncene artificiale, când innumerabilele crețuri ce acopereau obrajii, fruntea și gâtul, alcătuind rețele de desene cu semnificații secrete, vor ajunge, toate laolaltă, să se șteargă într-o noapte de priveghi, pentru a arăta, scurtă vreme, chipul neted și țărănesc al fetișcanei de odinioară ce a precedat, traversând generații, masca spoită cu o osârdie zadarnică a bieteii *madame Safó*. Într-o zi imprevizibilă și apropiată, în care ea va fi depusă de orice aviditate, și legănată de ignoranță și uitare.

Bălăngănindu-se în timp ce-și freca mâinile, Sema o îmbie surâzător.

— Vi-l prezint, Doamnă, pe ziaristul după care umblam.

— N-am umblat după el, Luisito. L-am invitat; e oaspetele nostru. Nu sta aici ca o momâie. Du-te la dulăpior și pregătește ceva leacuri.

Sema încuviință plecându-și obedient capul și se îndepărtă către ceea ce ei numeau „spițerie”. Am simțit o ușoară emoție pentru că era vorba tot despre un birouaș,

rezemat însă - acesta - de pânza galbenă care ascundea peretele, abstras cu totul din harababura de mobile ale odăii unde, după ce înfruntase mii de peripeții, înfrângeri și îndoielnice triumfuri, domnea, poate pentru propria-i veșnicie, *madame Safó*.

Spîțeria-scrin mă făcu dintr-o dată nostalgic și elimină ani. Pentru că, fără a-mi fi aparținut vreodată, scrinul acesta fusese al meu într-un trecut care se îndepărta cu fiecare zi mai mult îl râvnisem cu aproape tot atâta pasiune cu care dorești o femeie. Întâia oară îl văzusem în casa unui prieten, apoi la o licitație; eu aveam douăzeci de ani și foarte puțini bani.

Deși slujit prin repetate lăcuiri, acela era scrinul meu.

Cu ușa lui culisantă și arcuită și cu nu știu câte sertărașe, ascunse acum pe jumătate de cele două rânduri de sticle și, în fața lor, de un șir de pahare de mărimi diferite.

Acea primă dată când văzusem un scrin frate geamăn cu acesta simțisem un fel de invitație și percepușem, totodată, o anume provocare. Și mă imaginasem, în mod vag, așezat în fața lui și scriind într-o înserare sau o dimineață ploioasă, sub țâșnetul luminos al lămpii care mă decupa în odaie și uni cădea rigid peste pagini. Eu singur în toată clădirea; apartamentul acoperit de praf.

N-am știut niciodată ce anume scriam; era poate romanul total, în stane să substituie toate capodoperele câte se scriseseră în lume și pe care eu le admiram. Fiecare sertar purta o indicație pe o mică fișă de hârtie, pentru că eu eram un romancier maniac al ordinei și disciplinei. Un sertăraș era rezervat pentru a colecționa adjectivele încă neuzate. Mai dispuneam și de refugii provizorii pentru adverbe, substantive și fetuși de fraze pe cât de noi pe atât de geniale, care așteptau, răbdătoare sau năvălitoare, să fie alese pentru a triumfa pe albul paginii imaculate.

Cu un surâs de barman obișnuit să asculte lamentări și să ofere consolare, Sema se îndreptă spre Doamna lui, ridicând două sticle.

— Pentru mine, nu. La ora asta niciodată. Un strop de whisky, atâta tot, cu un pic de gheață. Domnul ziarist să aleagă ce-i este pe plac.

L-am privit pe Sema și am schița cu capul un gest afirmativ. El s-a întors către „spițerie” și am ascultat susurul băuturilor care cădeau în Vasul pentru cocktail. Dar se întrerupse din îndeletnicirea lui pentru a se apropia de *madame* cu un pahar mare, acum chihlimburiu, și care mai conținea, în afară de whisky, și clinchetul cuburilor de gheață.

Glasul. Era zadarnic să încerc să-l readuc la suprafață din noaptea aceea de la bordelul din El Rosario, acoperit de râsete, culori și parfumuri. Îmi era ușor să-l imaginez onctuos, vesel, insinuant fără a fi supărător.

Glasul acesta de contra-alto, acum definitiv și ultim, suna agravat de tonurile joase, bărbătești, pe care menopauza le instalase.

Era însă imperios, obișnuit să poruncească, să nu fie silit să repete comenzi ori insolente.

Când a înclinat capul pentru a sorbi ușor din paharul înalt, lumina i-a dezvăluit o latură a feței și am putut vedea ceea ce ar fi trebuit să presupun: cicatricele operației care încercase cândva să-i restituie prospețimea, tinerețea care aruncă praf în ochi.

După încă o sorbitură și-a retras capul în penumbră și a spus cu jumătate de gură:

— Luisito. Să-i explici domnului motivele. Fără ocolișuri. Eu te corectez când e cazul. Dar așază-te o dată.

Ținând în mână paharul de Martini excelent pregătit, Don Luis a privit în jur și a ales o pernă care a făcut *puf sub* greutatea lui. Înainte de a începe să vorbească, mi-a licărit prin minte, și asta a durat cât un fulger, că, dacă

relațiile dintre ei erau mai mult decât comerciale – deși întotdeauna, în orice împrejurare, chiar și într-un ipotetic pat, ar fi rămas patroană și slujbaş mi-a licărit prin minte că Don Luis ăsta trebuie să fie un armăsar de mâna-ntâi.

— Bine, începu Don Luis, doream să-ți punem câteva întrebări, așa, confidentiale...

— *Eu* doream și doresc în continuare, preciză Doamna. Continuă, că-i urzeală destulă ca să mai și rămână.

Luisito își sorbi băutura; avusese bunul gust de a n-o fi binecuvântat și cu o măslină.

— Vorbesc și-mi urmez firul. Doamnă, numai să mă lăsați să continui. Când greșesc, mă întrerupeți.

— Sigur, spuse *madame*.

Și încă o dată își muie buzele în pahar, ceea ce era catastrofal pentru ruj.

Fusese o mică răzvrătire a slujitorului; am bănuț o alta, mai adâncă și mai ascunsă.

Însă Don Luisito și-a menținut surâsul afectuos.

— Doamna dorea să stea de vorbă cu dumneata. E vorba despre clientul care își zice sau își zicea „comandantul”. Spun „își zicea” deoarece pentru mine, pentru instituția noastră, a dispărut.

— Uneori l-am văzut în uniformă. E Comandant.

— Există și de închiriat. Dar ceea ce contează este că e într-adevăr comandant, acolo în țara lui. Aici e atașat militar. Eu mă îndoiam, mai degrabă din antipatie, deși pentru afaceri era profitabil. Însă de ieri am aflat adevărul. Nu așa s-a întâmplat? Întrebă el docil.

— Întocmai. Dar eu am adulmecat tot timpul ceva necurat.

— Ei bine, tocmai asta e buba. E plătit în dolari, spuneau toți vagabonzii care se buluceau seară de seară, nu pentru el, nici pentru Magda, ci pentru a se închina sticlei de whisky și a suga cât puteau mai mult.

— Eu n-am niciun amestec. Nu-mi place să bag strâmbe

și nici să mă vâr în treburile nimănui. Îmi câștig leafa și plătesc. Par nu știu dacă dumneata ești în stare să înțelegi una ca asta.

— Calm, spuse bătrâna, împăciuitoare, și întinse brațele pentru a alunga frazele neplăcute. Suntem între prieteni. Nu-i așa?

— Nu eu am provocat. Doamnă. Eu nu făceam decât să relatez faptele, spuse Luisito.

— Voiam doar să nu fiu pus în aceeași oală cu neînfricații ăia. Continuăți dacă doriți, am spus eu.

Și mi-am privit ceasul de mână pentru că începea să mi se pară suficient de târziu ca să mă întorc în odăița mea pustie. O mare hărmălaie dezlănțuită ajungea până la noi din salonul de alături.

— Conga. Sunt gata de plecare, spuse *madame Safó*. Ai controlat conturile?

— Totul e în ordine, controlat, se înclină el pentru a asculta mai bine ce se aude dincolo și apoi confirmă. Se pare că da. Se duc. Dacă nu sunt ceva reclamații, acum o să avem liniște. Însă timpul trece, dumneata te uiți la ceas și cel mai bun lucru ar fi să intrăm în subiect. Nu-i vorba despre un interogatoriu ca în strada Moreno, cu șocuri electrice și găleți cu apă murdară. Te întrebăm în mod amical: ce știi dumneata despre comandant?

— Nu înțeleg, am spus, neascunzându-mi plictiseala. În ce privință?

— Ce știi, nimic mai mult.

— Foarte simplu și foarte puțin. Toți știm că e nebun după Magda.

— Asta nu-i de niciun folos. Nu era singurul. Ceva mai personal, dacă se poate.

— Asta e lucrul cel mai personal care i se poate întâmpla unui bărbat în afară de asta, vă mai pot spune că era un ins generos, că din fericire vorbea puțin și niciodată nu făcea pe grozavul; nici măcar atunci când venea în

uniformă și, dacă făcea o glumă, un banc, rareori, erau întotdeauna extrem de subtile și cretinii râdeau pentru a-l linguși, chiar dacă de obicei nu pricepeau poanta cum trebuie ori pe de-a-ntregul. În afară de asta, închipuiți-vă, avea o conversație permanentă cu Magda, fiecare de câte o parte a măsutei. Conversație cu cuvinte care n-aveau nimic comun cu ceilalți, surâsuri și fraze pe care numai ei, și nimeni altcineva, le înțelegeau.

— Foarte frumos, mă aprobă Luisito. Dar după aceea, sus în lojă. Pentru că n-o să-mi spui...

— Bineînțeles că nu. În lojă, cum te exprimi așa de elegant, va fi stat bunica dumitale ca să le țină lumânarea. Întreab-o pe ea.

Mărturisesc că în clipa aceea Don Luisito s-a purtat ca un domn. N-a proferat înjurături murdare cu o direcție indubitabilă. Nu m-a insultat, n-a încercat să-mi cresteze fața cu paharul de Martini fără măslină ori cireasă, nu m-a pocnit. A reacționat zicând doar atât:

— Conversația asta o s-o continuăm în stradă. Din respect pentru Doamna.

Chipul Doamnei, cufundat din nou în scoica de penumbră, a inițiat și impus tonul ei jos și gâjâit, răzbătând ca dintr-o grotă plină de umezeală.

— Poate că pierde câte o frântură din conversație. Am pierdut adineauri câteva lucruri, însă nu pe de-a-ntregul. Iar domniile voastre puteți opta între a vă arăta educați sau a ieși imediat din încăperea asta.

— *Madame*, am spus eu, și vorba a părut să-i cadă ca o surpriză acră-dulce. Dumneavoastră m-ați chemat, iar eu am venit cu speranța de a vă vedea. Acest lucru s-a petrecut. Acum puteți prea bine să mă dați afară. N-am să vă port pici Dacă nu m-am purtat așa cum se cuvine, a fost din pricină că nu pot suporta grosolăniile. Era vorba despre comandant Pe Magda s-o lăsăm deoparte.

— Te înțeleg, băiete. Și în plus asta îmi și place. Să

continuăm. Noi femeile ar trebui să fim sacre. Întotdeauna respectate, cel puțin atât.

Am încuviințat gândindu-mă la firele de mușcate pe care în unele nopți gorila le oferea politicoș și ironic.

— Întrebări concrete și făgăduiesc să răspund, am adăugat privind-l.

Pentru câteva clipe, Don Luisito încetă să mai existe și să fie de față.

N-am știut niciodată dacă făptura asta acum atât de bătrână, acest exemplar atât de trist și anunțător al inevitabilei decadente a animalului uman, era sau nu era (poate) falsa *madame* pe care eu abia o întrezărisem într-o noapte în El Rosario.

Cu gesturi și glas de președinte al consiliului director dintr-o bancă în curs de faliment, lăsă paharul undeva pe o consolă și spuse:

— Vreau să fie limpede că dacă vă deranjăm este pentru că și pe mine mă sâcăie alții. Și cine știe cu ce posibile primejdii. Nu-i vorba de amenințări, dar adevărul este, să n-o spui mai departe, că noi trăim în orașul cel mai frumos din lume, și eu am văzut la orașe că de-abia le mai țin minte.

Tăcu pentru a-și trage răsuflarea și flutură mâna, care arăta mai multe bijuterii decât degete, în căutarea paharului pierdut. Cu promptitudine, Luisito reînvie subit pentru a-i pregăti alt whisky îndoit cu apă.

— Băiete, spuse ea acceptându-l, și-și instalează un surâs numai bunătațe, hai să uităm meschinăriile.

La oferta mimică a celui pe care nu mai vreau să-l numesc, am răspuns negativ din cap și mi-am consultat ceasul în mod ostentativ. Am fost atât de mitocan ridicându-mi mâneca hainei și pe cea a cămășii, încât au fost siliți să ia act de asemenea gest.

— Se face târziu, insinuă - invizibil pentru mine - Don Luisito.

— La cât se încheie ediția ziarului dumitale? gânduri presupusa mea *madame Safó*.

— Nu vă neliniștiți pentru ziarul meu. La ora asta cred că-l anunță deja vânzătorii pe stradă. Cu cel mai mare respect, Doamnă, preocupați-vă de mine. O seară foarte agreabilă, puțin cam lungă, dar eu continui să ignor din care pricină mi-ați făcut onoarea de a mă invita.

Madame Señora trase o dușcă decisă și apoi spuse aproape amenințătoare:

— Publicăm anunțuri mărunte în ziarul dumitale și în altele la fel. Doar câțiva centimetri fiindcă stabilimentul ăsta e sărac, chiar dacă nu dă impresia. Anunțuri doar atât cât să nu fim uitați și nici deranjați. Dumneata ai idee despre asta, au existat antecedente în alte locuri. Lucruri murdare și calomnii, și cineva trebuie să fi plătit și să fi stat îndărătul lor.

— Îmi amintesc ceva. Însă anunțurile sunt treaba administrației. Din asta mi se plătește mie leafa. Și o parte din ea, nu tocmai uriașă, vin și mi-o cheltuiesc aici. Dar voiati să spuneți ceva.

— Și chiar spun - își bău whisky-ul aproape transparent și, în timp ce vorbea, supse și mestecă bucățelele de gheață. Spun, încă o dată, că din cauza comandantului sunt supusă eu la cercetări. Dumneata la cât îi apreciezi leafa? Nu știi, bineînțeles, dar noi am aflat ieri. Și ce să mai vorbim că tot ce încasează risipește cu Magda și cu localul nostru. În afară de asta, iartă-mă că-ți spun eu dacă n-o știai încă, își azvârle dolarii pe chiria unui apartament din cartierul Nord, nici mai mult nici mai puțin, și toate mobilele sunt făcute de o decoratoare finlandeză sau cam de pe acolo. Trage linie și spune-mi.

— Nu știu nimic despre asta, am mințit eu, și nici nu mă privește.

— Bine, acum știi, sau știi ceva. Omul ăsta nu trăiește din leafă, deși toți băloșii ăia care vin sau veneau să-i

ciugulească din mână, după cum spunea un prieten de-al meu galician, fac spume la gură zicând „ia leafa în dolari”.

— Înțeleg. Doamnă. Eu însă îmi amintesc de o franțuzoaică, prietenă de-a mea, care obișnuia să spună că fiecare ar face tare bine dacă și-ar vedea doar de curul lui.

— Cunosc și eu vorba asta și o găsesc plină de miez. Totdeauna am fost de aceeași părere. Însă își are limitele ei. Comandantul azvârle mai mult, cu mult mai mult decât îi plătesc armata, țara...

— Patria lui, conchise Don Luisito.

— Spune-mi de unde vin toți banii ăștia. Fiindcă, acum pot să-ți spun, am fost cercetată de forțe de mai sus, de foarte sus - silabisi, cu pauze exagerate, Doamna.

— Foarte adevărat, irități Don Luisito. Și pe mine m-au iscodit.

Doamna *Safó* scuipă, aproape fără zgomot, o ultimă fărâma de gheață și spuse cu dispreț:

— Ție nu ți s-au pus decât niște întrebări la care-ar fi putut răspunde oricare din curvulițele alea de jos, dacă nu era tocmai ocupată să dea din fund la masa vreunuia din loji. Dar pe mine m-au cercetat cu adevărat și în orice clipă, când te aștepți mai puțin, sunt în stare să vină din nou. Sunt amabili, nu pot să neg, dar vor să le spun lucruri pe care mie îmi e cu neputință să le știu.

— Eu, ca și dumneavoastră, nu știu nimic. Pe omul ăsta, pe comandant nu l-am văzut decât aici, în local.

— Însă Magda, hai să fim sinceri, trebuie să-ți fi spus ceva.

— Nu este tema noastră, Doamnă.

— Dar dumneata trebuie să fi bănuیت ceva, vreau să zic.

Oarecum înfuriat de a auzi în gura ei numele femeii care mă subjugase într-atât, de care mă simțeam în mod stupid îndrăgostit, am hotărât să mai adaug și eu lemne peste un foc imaginar.

— Cât despre bănuieli, bănuiesc. Droguri, trafic de

arme, spionaj bine plătit. Scuzați-mă, dar trebuie să plec.

Am refuzat serviciile de amfitrion ale lui Don Luisito și, peste numai câteva clipe, mă aflam între arbuști și tufe de mușcate, respirând aerul proaspăt al unei noi dimineți de început de septembrie.

Nu mai erau nici Magda, nici comandantul, dar eu tot mă duceam la *Eldorado*, cu aceeași asiduitate. Priveam ringul de dans fără vreo speranță reală și mă așezam pe un taburet la bar.

Nici *madame Safó* și nici Don Luis nu m-au mai deranjat vreodată. Poate că nu mai aveau întrebări fără răspuns; sau poate comandantul fusese absolvit de orice vină sau poate era mort și putrezit în cine știe care loc umbros al vreunei păduri dinspre nord. Cât despre Magda, nu făceam nicio presupunere, din teamă, din superstiție, dintr-o dorință indefinibilă, absurdă, de a o ocroti. A face supoziții despre ea putea să-i poarte ghinion.

Așa au trecut săptămâni sau chiar luni. În oglindă, vedeam cum se scurg zilele necruțătoare și monotone care, cu o grabă cretină, mă îmbătrâneau din ce în ce.

Pe mine, cel silit să plătească prin autonimicire amintirea unei surprize nocturne care-mi îngăduise să întrezăresc fericirea.

Uneori ceream inevitabilul sfert de șampanie care-mi îngăduia să aleg o fată și să urc cu ea într-o lojă.

Și întotdeauna auzeam *la mime chanson*: „Nu-mi spuneți *păpușico* pentru că așa îmi spun cu toții, iar dumneavoastră sunteți altfel. Am o fetiță pe care am lăsat-o să crească la țară. Ce-aș fi putut să fac. Spuneți-mi mai degrabă *gâzuliță*, că cineva mi-a zis o dată așa și îmi place tare mult. Și dacă aveți atâta bunătate și știu că aveți și multă carte, scrieți-mi o scrisoare ca de la mamă către fata ei, cum că știu că e bine sănătoasă, dar să nu afle niciodată despre tot ce fac eu pentru ea”.

Cu mici variații, totdeauna la fel. Și apoi greața și o milă

pe care-mi era cu neputință să le potolesc. Și când mă bărbieream, în fiecare dimineață ori prânz în fața inevitabilei oglinzi, îmi vedeam cearcănele tot mai întunecate, obrajii tot mai scofâlciți.

Mi-aduc aminte că, uneori, în zorii zilei ori înspre amurg, mă plimbam agale pe porțiunea străzii Santa Fe unde poate mai locuia încă Magda. Doar-doar aveam s-o zăresc de departe, ori chiar să mă izbesc de ea pe neașteptate, într-o uimire-a-i radioasă. Până atunci, eu, încornoratul, băteam strada fără a imagina cumva scene erotice. Sufeream gândindu-mă la inevitabila intimitate a cuplului preafericit El, citindu-și ziarul în pat sau într-unul din fotoliile acelea incomode, iar ea întrebând tot felul de prostii. Viața, fericirea ignorată.

Nu știi câte zile am repetat plimbarea, după masa de prânz, între ceasurile două și patru. Până ce-am renunțat și am hotărât să încep truda cea aspră a uitării.

Dar faza aceea nu era marcată în exclusivitate de amor. Mi se oferise să pun pe picioare un ziar, nenăscut încă, aici în Lavanda, iar leafa mi s-a părut convingătoare. Mă bălăbăneam între da și nu, mă ispitea gândul absenței, al pieirii acelei firave și absurde speranțe. În plus, Lavanda îmi oferea ruleta – două chiar, în oraș averea pentru veșnicie într-o singură noapte propice în care martingala m-ar fi convins de infailibilitatea ei. De aici din Buenos Aires, să te zdruncini vreme de ceasuri până la Mar del Plata, înainte de a fi apărut, înșelătoare, primăvara, înseamnă o adevărată călătorie de iarnă; și mai înseamnă să târăsc după mine, bine înfipt într-atâtea etape întunecoase, umede poate, tot ghinionul meu. Și câte nopți n-am recidivat la *No nome* în speranța de a o descoperi pe Magda așezată pe unul din înaltele taburete; cu comandant sau fără comandant Cu o închinare de pahar, cu un zâmbet, aș fi fost pe deplin mulțumit.

În câte nopți nu m-am așezat la o masă din cabaret

izgonind femeile, retras într-un colț și bând de unul singur, sperând cu o fantastică inocență că zorii o vor proiecta, din lumina tulbure de afară, pe Magda, acolo înăuntru, în noaptea eternă a sălii de dans, cu fumul, cu foșnetul ei, cu mișcările înmiresmate și aproape imperceptibila adiere de whisky. Întotdeauna zadarnic, până ce, îmi amintesc, într-o sâmbătă în care clienții prisoseau, cineva a șoptit „văduvul”.

Fără indignare și acceptând moartea Magdei, am renunțat pentru vecie, *să n-o mai întâlnesc*. Această urmărire în neant se transformase deja într-o obișnuință.

Capitolul al treilea

UNDE MAGDA ESTE ÎNLĂTURATA

Numele meu e Paster de la Peña, domnule comisar. Am treizeci și patru de ani, sunt burlac și născut la Buenos Aires. De profesiune, contabil. Dumneavoastră aveți deja adresa mea, chiar dacă numai spre a mă sâcâi. O să repet, prin urmare, ce am mai declarat de atâtea ori. Să spun tot adevărul este cu neputință. Și nu din dorința de a ascunde ceva, dar din pricină că amintirile se cufundă în aceleași ape ca visul. Tot mai adânc, pe măsură ce trece timpul. În afară de asta, când începe exact amintirea, mereu capricioasă și potrivnică oricărei supuneri? Nu este nicio lună de când am declarat tot adevărul cunoscut de mine. De atunci încoace, inși scârbavnici mă urmăresc de acasă la lucru și înapoi. Și nu se lasă nici acum. Îi deslușesc printre oameni, prin mulțime, în plimbările mele nocturne, întotdeauna inocente, pentru că nu vreau să bag pe nimeni în bucluc. Până și pe stadioane și în sălile de cinematograf am ajuns să le descopăr mutrele. E lesnicios pentru că sunt neîndemânatici și arată clar că nu se simt la largul lor în niciun loc cinstit Această urmărire e sâcâitoare și absurdă pentru că n-am de gând să fug și nici n-am de ce.

Încheiasem bilanțul contabil la *Frigorificul* și mă simțeam ușor și mulțumit Eram între sfârșitul unei zile și începutul alteia.

Cuprins de o euforie care după câteva ceasuri avea să se dovedească neîntemeiata, nepotrivită și nelalocul ei, mi s-a năzărit, nitam-nisam, să intru la bar și să ofer un rând celor de față. Sărbătoream eliberarea din hârțoage, voiam să dau uitării cifrele afurisite.

Dar ce să vezi, m-am pomenit că o femeie cu veșminte întunecate se așezase pe taburetul meu galben. La *No name*, în afara meselor, patru la număr, ocupate aproape întotdeauna de perechi, mai sunt și patru taburete lângă tejgheaua unde negrul Simons surâde, ascultă imbecilități sau suferințe, în timp ce scutură vârtos *shaker*-ul sau amestecă lichide diferite de multe culori într-un pahar mare, cu o lopățică din plastic.

Nu m-au interesat niciodată superstițiile colective – treisprezece, șaptesprezece, umbrele deschise sub acoperiș etc. –, dar sunt credincios alor mele, celor pe care numai eu le cunosc. Aceste credințe absurde, atunci când le îndeplinesc, mă fac să mă simt că mă aflu într-o comunicare cu destinul ori că, cel puțin, îl respect. Și una dintre ele era să-mi beau ultimul pahar din fiecare noapte așezat pe taburetul galben de la *No name*. Trebuie să mai spun că celelalte trei sunt roșii.

fi telefonasem deja Mamei ca să-i spun noapte bună și s-o anunț că mă întorc târziu. Oricum, ea stătea să citească, îngemănată de mult cu insomnia, acceptând să nu doarmă până în zori de zi.

Am făcut câțiva pași, înconjurat de fum, de clinchet de pahare și de câte un râs scurt. M-am așezat pe un taburet roșu, la destulă distanță de femeia în haine întunecate ca și de taburetul meu, cel galben, despre care am mai pomenit între noi se mai afla un altul, roșu. Cordial și imperturbabil, în jacheta lui albă, cu papionul negru, Simons pregătea *cocktail*-uri și-și clătina, încuviințând, surâsul alb pentru a primi lamentațiile femeii care, fără să știe, îmi furase taburetul.

Nu era beată, însă părea să caute, cu stăruință, starea aceea de stupiditate și de eliberare. Distanța era mică, dar mă împiedica totuși să adun laolaltă, să dau un sens coerent frazelor, vorbelor pe care vocea răgușită le îndrepta către simulata încuviințare și prietenie oferite în

mod generos de negrul de la bar. Femeia vorbea mai tot timpul pentru ea însăși, cu lungi monologuri aproape de neînțeles, se întreba și răspundea. Din când în când înălța capul pentru a-i adresa câte o frază retorică lui Simons. Simons îi dădea evident dreptate cu un singur cuvânt și când primea un semn, pentru mine secret, îi întindea un nou pahar. Ea se prefăcea că nu observă, o bună bucată de vreme se lamenta în șoaptă și abia apoi trăgea prima sorbitură.

Deodată, întoarse capul și mă descoperi. „Ei, bună”, zise ea și încercă un zâmbet, dar fața părea să se împotrivescă. Este întotdeauna ceva extrem de neplăcut și trist pe chipul unei femei care-a băut prea mult. Nu că s-ar masculiniza, însă alungă tot ce e feminin în ea și se plasează tot mai departe de orice transmisie sexuală, dobândind, din ce în ce, o textură argiloasă care impune respingere și frigiditate.

Era bine îmbrăcată, după gustul meu, iar pantofii, totdeauna revelatori când cineva pretinde să uzurpe un nivel social superior, erau de căprioară și de mare preț. N-am însă nicio îndoială că, și dac-ar fi văzut-o trează. Mama ar fi socotit-o o muierușcă și atât.

Femeia, întoarsă acum spre mine, îmi spuse răgușit: „Sim ăsta nu face altceva decât să-mi dea dreptate, de parcă aş fi ori nebună ori un copil răsfătat. Te iau pe dumneata de martor”. Atunci m-am arătat viclean: i-am spus că sunt nițel fudul de urechea dreaptă și că mi-ar plăcea să ascult pe de-a-ntregul nefericirea ei. Dacă am schimba locurile...

Întâi m-a privit zâmbind pe jumătate, ca și când aş fi spus o glumi. Apoi și-a luat poșeta și pachetul de țigări și s-a dat jos de pe taburet. I-am mulțumit și am dat fuga să-mi ocup taburetul galben, cel care avea să-mi aducă noroc pentru tot restul nopții. Ea s-a așezat pe cel roșu, care fusese al meu. Și așa am început să stăm de vorbă sau mai

bine zis a început monologul pe care, așa cum sper să înțelegeți, îmi e peste puteri să-l redau chiar întocmai, însă jur să fac tot posibilul pentru a mi-l aminti în mod coerent.

” Eu știam că fericirea nu durează, însă o știam aici – se izbi peste frunte –, nu cu inima care totdeauna înșală ori se lasă înșelați Fapt e că el m-a scos din păcătoșenia de viață pe care o duceam și eu am socotit viața cea nouă drept eternă, atât de prostită eram, ca o biată puștoaică. Sărmană idioată ce-am fost! Dar n-o să crezi. Să știi că o femeie nu se înșală niciodată în lucrurile astea. Eu, la început, nu m-am purtat prea grozav. I-am spus imediat despre viața mea păcătoasă, că lucrez într-un cabaret, și într-o noapte s-a și înființat acolo, dar n-a venit decât ca să mă vadă și să se așeze la masa mea unde îmi așteptam, noapte de noapte, clientela. Și n-a făcut altceva decât să se așeze la masă și să comande o sticlă întreagă și nedeschisă de whisky adevărat. Și l-au ascultat imediat, deși venise fără uniformă și nimeni nu știa dacă o să poată plăti asemenea nebunie; numai că el avea, și tot așa are și acum, și după ce-o să plec mă rog lui Dumnezeu ca tot așa să fie și pentru ani lungi de aici încolo – avea, cum îți spun, o prezență, un aer de siguranță de sine și de a ști să poruncească fără nevoia de a fi grosolan. Să poruncească prin simpla lui prezență Când a intrat, l-am văzut tare smead și am crezut chiar că-i mulatru. Dar n-avea așa decât fața, arsă de vântul și de soarele țării lui care, din câte am înțeles, este la o înălțime de te face să respiri anevoie, în realitate, era mai alb ca mine. A deschis sticla și m-a servit, m-a întrebat dacă vreau apă ori sifon ori gheață. Mie îmi plăcea oricum, dar mi se părea curios să simt că omul ăsta calm, cu umeri de doi metri, care nu râdea niciodată, însă părea că se amuză întruna de ceva sau de tot, un om care vorbea puțin, mi se părea ciudat să stau acolo în fața lui și să-i surâd cu un aer fals, știind că omul ăsta e învăluit de mister.

Cum îți spun. Eu, făcând pe răsfățata, lăsându-mă greu, și el tot timpul răbdător și risipitor, și râzând fără râs.

Nu mi-aș fi închipuit niciodată că această comedie avea să facă începutul pentru doi ani de fericire. Doi ani care, mi-am spus, trebuie să se încheie în seara asta din voința lui Dumnezeu. Care știu eu că o să mă ierte”; scociori în decolteu și scoase o cruce de aur care-i rămase atârând între rotunjimile sânilor. Aveam și eu semnele mele secrete: doar un gest către Sims și ne-a reînnoit paharele.

„Pentru că eu nu cred decât în amorul nebun. În afară de asta nu există decât mici năbădăi, încercări să te vâri într-un pat ori să faci o afacere bună în materie de măritiş. Mai mult din partea femeilor, eu sunt femeie și o recunosc. Dar imediat au început amicele mele, și-au ieșit din minți toate, și apoi trântorii, tipi pe care abia dacă-i știam din vedere și care au apărut dintr-o dată ca prieteni de-o viață ca să tragă la măsă pe veresie. Mi s-a părut o nesimțire și le-am și spus-o, dar toți îmi răspundeau același lucru: să nu mă sinchiesc și că ce-mi pasă mie, fiindcă la urma urmelor nu plătesc eu, plătește el. Comandant, din câte am aflat, și care primea leafa în dolari. Leafa de la ambasada lui, vreau să spun. Și mai trebuie să spun, chiar dacă-i rușinos, că numai doi se apropiau în fiecare noapte din simpatie și nu pentru pileală: unul care scria la un ziar și altul, Don Cayetano, un bătrân homosexual, însă un om de treabă. Și de ce să te mint dacă dumneata, printr-o pură întâmplare, ești ultima ființă cu care mai vorbesc în lumea asta. Într-o noapte când eram singuri la masă. Comandantul și eu, înainte să fi sosit trântorii ăia, eu am fost cea care l-am invitat să urcăm sus în loji. A luat una de un sfert și ne-am dus. Dumneata trebuie să știi că în loji nu sunt paturi, nici canapele, nu e decât o masă și fiecare se descurcă, și așa s-au petrecut lucrurile. Și-ți jur că niciodată n-am cunoscut un bărbat ca el, și de atunci, fără să-mi dau seama, am început să-mi pierd capul, am început

să-l iubesc spre fericirea și nefericirea mea. Mai luăm unul?”

— Penultimul, râse Sims.

— Ultimul, am spus eu.

Femeia nu zise nimic, dar acceptă satisfăcută ce i se puse în față.

Abia dacă mi-am muiat buzele în whisky-ul meu preferat, bine cunoscut de Sims, pentru că trebuia să conduc până la Olivos, unde, cum v-am mai spus, se află locuința mea. La această fază a evenimentelor e de datoria mea să declar, domnule, că eram sătul până peste cap de muierușca aceea care mieuna, fără să mă privească, o poveste anevoie de înțeles și cu unele fragmente pe care era preferabil să nu le înțeleg. Așa că am făcut către Sims gestul expresiv al unei semnături și el m-a întrebat „totul?” și eu i-am spus că da. Principalul era să încheiem, iar eu obișnuiesc să verific notele de plată doar la sfârșitul fiecărei luni și să le achit atunci, nu-i niciodată mare lucru, doar când invit câte un prieten ori câte un viitor client.

Dar ea părea a fi într-o stare în care nu-și dădea seama de nimic și continuă să bâiguiască: și ne-am căsătorit pentru a trăi doi ani de fericire. Niciodată n-am crezut în hârtoage, dar eram mai căsătoriți decât orice pereche cu acte la primărie. Nu ne-am întâlnit niciodată; eu, sigură peste măsură că e pentru vecie și n-o să-ți spun lucruri intime, pentru că cea mai plăcută amintire a mea s-a nimerit să fie într-o duminică dimineța. El, în cămașă, citind suplimentele ziarelor, întotdeauna ca bun militar i-a plăcut să se scoale cu noaptea-n cap, când goarna sună deșteptarea, așa obișnuia să spună; iar eu, pregătind masa de dimineță și venind în salon să-i privesc înduioșată umerii și capul întunecat. Mi-aduc aminte cum stăteam în spatele lui fără să mă simtă. Curios: mă gândesc în urmă și văd, una după alta, dimineți de duminică, aproape fără zgomote pe stradă, și el cu țigara de foi, luându-și

aperitivul, răsfoid paginile mari ale ziarelor. Întotdeauna îmbăiat și bărbierit Și tot așa până ce m-a lovit nenorocirea pe care am s-o curm în noaptea asta. Ce părere-ai avea dacă ne-am tutui?” Eu i-am răspuns prin altă întrebare, așa cum s-ar părea că fac galițienii: Ce părere-ai avea dacă ne-am hotărî să plecăm? Dar am căzut în cursă, căci în felul acesta acceptasem deja să ne tutuim.

Trecerea la *tu* mi-a fost fatală, după cum veți vedea. Ne aflam afară, în frigul unei nopți care părea să fie pe sfârșite. Abia acolo, în stradă, am băgat de seamă haina de blană cu care ea se înfășurase, cu mâinile strânse la gât, și mi s-a părut că trebuie să fi costat o grămadă de bani. Atunci, puțin câte puțin, foarte lent, am început să mă gândesc că puteam să mă fi înșelat, că nu era vorba de o femeie oarecare.

Dar ea făcu să răsune un scurt, neconvingător râset în chip de prolog și întrebă fără a se adresa nimănui, doar nopții mult prea friguroase pentru luna septembrie:

— Oare o fi vreun taxi?

Acum, în boarea palidă care abia ne lumina, mi s-a părut că fața ei, gravă și liniștită, o arăta mai tânără decât crezusem la început și n-a trebuit să fac un efort uriaș pentru a presupune că-i vorba despre oaia cea neagră a unei familii bune.

Rămân burlac convins și pot așadar să-mi îngădui anume libertăți, însă de data asta n-am avut nicio intenție ascunsă atunci când i-am spus:

— Da’ de ce un taxi. Mașina mea se află la colțul următor. Dacă ai energia să mergi până acolo.

— Sunt bine. Pot; dă-mi brațul.

— Dar să nu-ți faci iluzii. Nu e un *Cadillac*. E o mașină cu două uși, însă are un motor foarte bun. Dă-mi adresa.

— E aproape, Santa Fe 1000. Aș vrea un singur lucru, te rog să conduci încetisor pentru că mai am încă să-ți povestesc. Gândește-te că ești ultima ființă și trebuie s-o

spun cuiva înainte de apleca. Dar uite: poate că tot ce vreau de fapt este să-mi mai ascult încă o dată povestea. Pentru că până acum am spus-o și oglinzii, ba chiar și la pereți.

A avut alt răs scurt și s-a înclinat să mă sărute pe obraz fără vreo insistență și fără gând ascuns. Apoi și-a înclinat capul pe genunchi, de parcă ar fi adulmecat. Iertați-mă, dar așa a fost sau așa mi s-a părut mie, și a stat așa tot drumul, eu conducând din cale-afară de încet, după cum mă rugase. Foarte curând glasul ei jos mă transformă și pe mine într-o oglindă ori într-al cincilea perete.

— Pentru că el continuă să mă iubească așa cum îl iubesc și eu. Numai poliția din ambasada lui a intervenit pentru a pune capăt unei fericiri care nu privea câtuși de puțin și nici nu deranja pe nimeni. Dar n-a fost chip, un militar îndeplinește ordinele primite, cu toate că el și-a slujit patria din plin omorând comuniști care umblau să pună mină pe moșiile foștilor lor stăpâni. Se numesc partizani, dar sunt o șleahță de ucigași și de hoți. Și acum, de dragul ordinii și al celor sfinte, mi ți-l cocoată într-un post foarte mare și – el mi-a explicat – tot ce-a fost între noi trebuie să se încheie și el trebuie să se întoarcă la nevasta lui, care e aia dinainte. Așa sunt ordinele, zice; și mai zice că el, ca militar, trebuie să îndeplinească, fie ce-o fi, tot ce i se poruncește, pentru că are amnistie, așa se cheamă. Așa că trebuie să trăiască de acum încolo cu nevasta lui, dar eu spun că dacă nu-i dragoste nicio căsătorie nu contează. Mutra ei am văzut-o într-o fotografie de legitimație și-i doar o mulatră grosolană. Numai că are milioane de leghe de moșii și acuma pleacă, azi chiar, într-o călătorie cu domnul președinte, pentru ca să lichideze, să împartă casele care sunt toate ale ei. Casele și pământurile.

N-am înțeles dacă președintele însoțitor era al nostru sau din țara mulatrei obeze.

— Dar el e îndrăgostit de mine și numai de mine și eu de el până la moarte, de care nu ne mai desparte mult. Ai văzut? Poate că în clipa asta doamna cu pricina umblă prin ceruri, deasupra capetelor noastre, pe deasupra orașului.

Cam în dreptul numărului 1000 de pe Santa Fe și-a îndreptat trupul, mi-a zâmbit și mi-a făcut propunerea. Vă jur că nu mai era beată, poate doar așa, puținel mai nervoasă Mersesem tot timpul cu fereastra deschisă pe partea ei și, cu toate că în mașină dădusem drumul la căldură, frigul de afară o trezise.

N-am de gând să repet întocmai, domnule comisar, cuvintele pe care le-a slobozit deodată. Suntem între bărbați și e ușor să traduceți eufemismele mele. Mi-a spus:

— De ce nu urci și facem o partidă? La drept vorbind, trupul **ăsta** nici nu mai e al meu. Ți-l dăruiesc și-ți jur că poți face cu el tot ce ți se năzarește.

Pe dată am renunțat s-o tutuiesc.

— Sunteți foarte frumoasă și o știți mult prea bine. Vă rămân recunoscător. Însă acum sunteți extrem de nervoasă și nu vă dați seama ce faceți. Dacă primesc, mâine o să regretați și poate o să mă priviți cu ură — Cum îți e voia. Acum tot nu mai contează. Pentru mine nu mai există mâine. Nu știu dacă îți cer o pomană și nici nu știu dacă cel care-o dă ești dumneata sau eu. Te întreb pentru ultima oară. Vrei? Sfiit gata să mă dăruiesc și să nu-ți închipui cumva că asta-i răzbunarea disperării. Urcăm?

Și dintr-o dată, ajunși în fața casei, vocea îi deveni vulgară:

— Gândește-te că, cel puțin, mâine o să ai ce povesti fii împutitul ăla de birou. Sau dacă nu, mașinilor de scris; poate că ți-e rușine, puștiule. Hai vino, stau la 306.

N-o să uit niciodată, domnule, numărul blocului. Am preferat să nu-i răspund nimic femeii, care acum era cu totul alta. Am întins brațul și i-am deschis portiera.

— Da, da, mă duc, a spus încet. Sărută-mă pe obraz ori

pe frunte. Poți să alegi.

I-am atins fruntea cu buzele și am simțit-o îndepărtându-se de mine, coborând din mașină, traversând strada și dispărând în întuneric. Apoi am pornit cu mașina fii noaptea liniștită, căutând strada Cabildo spre a mă întoarce acasă la mine, fii Olivos, la Mama, care fiică mai citea sau căzuse răpusă de somn.

„Odihnește-te”, mă pofti comisarul. Ochelari fumurii și mustați care-i atârnă plictisite, îngălbenite de fumul țigării, și tot atât de plictisit trebuie să fie și el, de câte dăți m-a auzit repetând – cu puține variații, pot să vă jur – ceea ce are dactilografiat pe birou. Dar asta-i datoria lui. Profit de întrerupere ca să-mi aprind o țigară, a cincea pe ziua de azi, și încep să mă mișc prin odaia îngustă ca să-mi mai dezmoțesc picioarele, dus și întors, ceea ce mă ajută să uit, dar și să-mi amintesc. Acum cer îngăduința să-mi stâng țigara în scrumiera plină ochi a domnului comisar și mă declar din nou la ordinele dumisale pentru a-mi continua depoziția. O fac într-un fel aproape abrupt.

S-ar zice că fiecare dintre noi e o ființă întreagă, dar e vorba, de fapt despre o eroare generalizată. Există întotdeauna un alt *eu* interior care ne dictează speranță, remușcare, persistența unei viziuni. Sunt exemple, domnule. Ei bine: cât a durat drumul meu prin Cabildo, celălalt eu interior îmi zicea că femeia nu amenințase în șagă, era hotărâtă de-a binelea să se omoare și că datoria mea era s-o împiedic. Și asta tot drumul, de-a valma cu zgomotul motorului și bâzâitul instalației de încălzire, devenită deodată excesivă. La fiecare intersecție ideea asta, bănuiala, convingerea, devenea tot mai chinuitoare. Când mi-am formulat întâia depoziție în fața celui alt funcționar mi-a fost dat să ascult interpretări pe cât de false, pe atât de necioplite, care-și îngăduiau să-mi califice întoarcerea într-un anume fel. Am răspuns cu dispreț și am trecut mai departe. Nu condusesem mai mult de zece sau

cincisprezece minute când am hotărât să mă întorc pe Santa Fe, și repet sus și tare că nu mă mâna nicio poftă, doar simpla și necruțătoarea mili îmi amintesc cum am închis ușa mașinii, punând cheile în buzunar. O bună bucată de vreme am tot stat cu degetul pe soneria portarului fără să-mi pese că s-ar putea să deranjez.

În cele din urmă mi-a deschis ușa un individ cu o mutră dubioasă, cu o barbă de două sau trei zile, cu ochii cârpiți de somn și trăgându-și energic nădragii.

— Ce dracu' se-ntâmplă? întrebă aproape zbierând, în ciuda orei.

— Am întâlnire cu o gagică, i-am răspuns, în doi peri.

— Ce tot spui? se obraznici tipul.

Dar era cazul să-i ignor grosolănia și proasta dispoziție și să găsesc femeia de la *No name*, cea cu iubitul pierdut, cu oferta inacceptabilă, cu avionul care-i pecetluia, în chiar acea noapte, nefericirea.

— O doamnă prietenă de-a mea, pe care am lăsat-o acum, nu de mult, în fața blocului. Am avut o discuție și vreau să facem pace. Tocmai a sosit, are o haină de blană. Castanie, cred.

La faza asta fluturam deja, în dreptul animalului din fața mea, o bancnotă reprezentând jumătatea uneia mari. Nerăbdarea mea ajunsese la culme. Iar banii izbutiră să schimbe starea de spirit a tipului.

— Eu așa zice, spuse el scărpinându-se în cap, că o întâlnire la trei dimineața nu poate s-o dea decât o târfă. Și în imobilul ăsta, pe care eu îl cunosc pe de rost, târfe n-avem. N-avem decât o seamă de ducă care-s întreținute. Și niciodată vreun scandal.

O dată stabilită această discriminare și după ce vâri bancnota într-un buzunar al pantalonului, hotentotul de care vă vorbesc și-a împreunat sprâncenele cu locul de naștere al coamei și a rămas neclintit, cu fața încrețită, ca și cum ar fi fost în stare să gândească. În cele din urmă se

decise:

— N-aveți niciun indiciu?

— Am numărul apartamentului. Două sau trei sute, mai departe nu-mi aduc aminte. Ascultă-mă. Femeia asta amenința cu sinuciderea.

— Să fie oare cu soț ori fără soț? Faceți un efort.

Am zis „cu soț”, de parcă aş fi pariat la ruletă.

— Se poate, răspunse homunculul și începu să socotească pe degete, șopocăind și dând deoparte nume feminine pe care mi-a fost cu neputință să le înțeleg.

— O bănuială am, dare riscantă. Îmi pun în joc slujba. Dacă dau greș, mă pomenesc cu un picior în fund. De la patroni, adică. De la ăi de drept și am și eu o lefșoară, o nevastă și doi plozi.

— Ajunge. Cât trăncăni dumneata, ea-și pune capăt zilelor. Poliția, judecătoria, și a dumitale va fi vina.

A acceptat ca fulgerul; intrase în domeniul scamatoriei. M-a condus până în zona ascensoarelor și am urcat la al doilea. Aveam în fața mea un Vergilius păros într-un maiou pestilențial.

Se mișca de colo-colo, își târa papucii, ciocănea delicat pe la uși și spunea: Margarita, nu; Andy, nu; Maria Inés, nu. Eu eram din ce în ce mai nervos și dintr-o dată mi s-a părut că aud muzică în ceruri. S-a oprit sprijinindu-și pumnul jegos la doi zero șase.

— Nu se aude nimic, spuse el șovăielnic. Însă, după descrierea dumitale și după câte adulmec eu, s-ar putea. Numai că eu nu ciocănesc; te las pe dumneata, dacă te ncumești. Dacă e asta, e cuviincioasă, dar are o fire afurisită.

Am încercat să nu țin seama de asta și am atins soneria care mi-a răspuns cu un sunet vesel de clopoțel de Crăciun. Nimic. Nimeni. Eu mă așteptam să deschidă îmbrăcată într-o pijama de culoarea cerului și cu fața mânjită de cremă anti-rid. Nu știu de ce. Am capitulat Am

luat-o înapoi spre ascensoare și muzica s-a pogorât cu adevărat din ceruri și a devenit mai intensă. Portarul a luat dintr-o dată un ton confidențial: ai fi zis că bancnota cea mare mi-o dăduse el mie.

— Vine de la 308; un menaj de femei, dar foarte cumsecade. Duduia dumitale, dacă până la urmă e cea de la 306, n-o să închidă ochii în noaptea asta. O dată pe lună fac chef.

Ascensorul era silențios și nici nu simțeam că se mișcă. Însă ne apropia tot mai mult de un huiet de muzică și hohote bețive.

Când am ajuns la etajul trei, portarul a făcut câțiva pași ca un stăpân al locului și și-a lipit urechea de ușa cu numărul 306, astupând-o pe cealaltă ca să se izoleze de hărmălaia de alături.

A ciocănit cu încheieturile degetelor, m-a întrebat din nou dacă acum sunt sigur în privința femeii și a numărului și apoi, îndărătnic, a apăsă butonul soneriei care a emis delicat două note, *și* și *sol*, și le-a tot repetat de mai multe ori, înfigându-le în ceea ce presupuneam a fi tăcerea absolută a apartamentului.

Până când i-am spus că trebuie neapărat să deschidă, și el a extras dintr-un buzunar un mănunchi de chei spunându-mi că nu, că dacă el își ia răspunderea să deschidă fără încuviințare locuințe străine își pierde slujba și poate că-l vor lovi chiar lucruri și mai grave.

Însă tăcerea apartamentului contrasta cu hărmălaia indecentă de alături și eu simțeam că mi se adresează mie, chemându-mă. Am trecut de la neliniște la disperare. Am devenit dintr-o dată alt om, mi-am vârât mâna în buzunarul interior al vestonului, am extras cartea de identitate și i-am înmănat-o portarului. „Acum deschide.

i-am spus poruncitor. Totul pe răspunderea mea.” Și a deschis, molfăind înjurături. Inferiorii trebuie tratați în felul ăsta; se arată uneori aroganți, dar au un fond servil

care-i silește să accepte obediența.

Așa că am intrat, și portarul a slobozit o înjurătură despre sexul Domnului Nostru, iar eu m-am îndoit până la dușumea. Nu era vorba de leșin, cum mi s-a spus apoi, între glume necuviincioase și palme care să mă aducă la lumină. Nu că mi-aș fi pierdut simțirea de spaimă ori de groază, însă de copil sufăr de ceea ce-aș numi hemofobie. Nu pot suporta vederea sângelui. Restul îl știți mai bine decât mine. Blana alături pe fotoliu, femeia îmbrăcată, verde și fără chip. Imensul revolver militar alături de ea. Moartea voise să-i impună o postură obscenă.

În dimineața aceea m-au arestat pentru interogatoriu și dacă m-am contrazis a fost din pricina groazei prin care trecusem. Azi, după mai bine de o lună, timpul mi-a șters din amintire o seamă de detalii. Totdeauna am spus adevărul, pe al meu, și acum, cu voia dumneavoastră, vreau să vă pun o întrebare. Să mă ferească Dumnezeu de îndrăzneala de a vă interoga eu pe domnia voastră, întrebarea mea o adresez vieții, universului, cui vreți, celor în care credem. Să-mi fie cu iertare, vă rog să ascultați niște vorbe care se pot adăuga sau nu depoziției mele, după cum vor hotărî justiția și autoritatea. În timp ce mă interogau pe mine, în dimineața aceea blestemată, în încăperea a doua a apartamentului, îl strângeau cu ușa, acolo jos, în vizuina lui, și pe portar. Despărțit de mine, ca nu cumva să țesem o versiune comună. Vă rog să vă închipuiți pentru o clipă de ce m-am temut eu. Și dacă vita asta de portar s-a pus pe minciuni? Dacă a scornit cumva că nu m-a văzut niciodată în viața lui; că, dacă am intrat, asta s-a petrecut fără ca nimeni să mă vadă; că aș fi avut propriile mele chei? În cazul ăsta, în ochii dumneavoastră n-ar mai fi fost sinucidere ci asasinat, și m-ați fi smintit în bătaia zece zile, să spunem, până ce aș fi preferat să mărturisesc ori să mor.

Capitolul al patrulea

UNDE TELEXUL DICTEAZĂ FINALUL

Bicarbonatul nu mi-a folosit la nimic. N-am dat vina pe abundentele *tagliatelle alla bolognese* și nici pe excesul de Chianti. Redactorii ziarului sunt, în proporție de nouăzeci la sută, oameni bine crescuți și nu-s nici imbecili. Însă atâtea paste savuroase și atâta vin de mână-ntâi, acolo la cârciuma redacției, ajung să altereze personalitățile. Am plecat de teama ca sfârșitul ospățului, cu coniac, să nu-i reunească pe toți într-un cor de măgari semibebi. Trebuie să fi fost deja cam ceasurile patru după-amiază.

Indigestia sau simptomul prevestitor mi-o provocaseră treptat glumele aproape indecente și pline de succes pe seama ocaziei prânzului nostru, plătit de „casă” și în care se sărbătorea victoria de acum nouă luni a spermatozoizilor lui Lampiño.

Eram deja în picioare, semnând fără a mă uita la cifre, nota pe care am presupus-o uriașă, când Lampiño, acum cu capul cenușiu, s-a apropiat de mine, înghesuindu-mă afectuos cu câte un păhăruț în fiecare mână!

— O urare, Don Lamas, spuse el. Un lichioraș pe care-l face mama, la ea acolo, în Carupé. Nimeni pe lume nu știe rețeta, e exclusivitatea ei.

— Mulțumesc, îți sunt îndatorat, Lampiño, Dar m-am cam întrecut cu gluma. Nu mai vreau niciun strop.

— Ia, că-i făcut cu flori culese numai pe lună plină - era fericit, beat și abia mai bâigaia.

— Nu, mulțumesc, i-am repetat, pe urmă ne facem criță.

— Iertare, Don Lamas. Tare mi te-au schimbat acolo, în Lavanda. Chiar dacă tot prieteni rămânem, și eu tot sluga dumitale.

În toate zilele, niciodată duminica decât doar dacă s-ar fi anunțat cumva sfârșitul lumii, mă întâlneam la ora cinci cu Directorul, căruia i se spunea scurt *Dire*, după cum mie mi se spunea *Secre*. Pe Olivares, directorul și aproape patronul, îl cunoșteam dinaintea exilului meu în Lavanda. Bun orator politic, *playboy*, cam la cincizeci de ani, înalt și slab, plete argintii și îmbrăcat elegant, totdeauna la Londra. Pe vremea aceea era un titlu de noblețe printre băieții de bani gata să aibă o amantă care să facă parte din corpul de balet al teatrului Cristóforo, cel mai bun din oraș. Erau mulți care nu izbuteau, însă cel puțin închiriau câte una pentru a se exhiba alături de ea în localuri de divertisment numite aristocratice, din pricină că erau foarte scumpe. Niciun alt motiv. Olivares și-o avea pe a lui. Am și cunoscut-o: era tânără și frumoasă, numele ei conspirativ avea rezonanță franceză și era departe de a cultiva discreția. Prin abuz de încredere am aflat că Olivares practica arte pe care Freud le acceptă și care nu-i afectau întru nimic virilitatea. Multe, imens de multe milioane de pesos au intrat în țară și, nu știu din care motiv, au trecut pe la Olivares pentru a fi spălați. I-a folosit pentru a edita un ziar și a știut să-l facă excelent. Locul întâi la tiraj, locul întâi la știri.

În ciuda tuturor acestor bârfe, și a altora în plus, eu, fără a fi ajuns vreodată la stadiul de adevărată prietenie, îi eram recunoscător lui Olivares. La două sau trei luni de la întoarcerea mea, a organizat o goană întreagă după mine, m-a smuls din lamentabila pensiune în care supraviețuiam cu sticla de Chisotti și m-a reangajat la ziar. Adevărul este că mi-a salvat viața sau, cel puțin, mi-a prelungit-o spre binele sau răul meu, ori pentru cine știe ce lucru misterios care nu pare să aibă vreun sens comprehensibil.

Ce avem azi? m-a întrebat în după-amiaza asta. I-am spus că ediția de ieri se intitula, cum știa foarte bine, *Crima din bulevardul Santa Fe* și că exemplarul care urma să iasă acum ar fi etalat poate un interogativ „*Să fi fost oare sinucidere sau crimă?*”

Mi-a spus că e nevoie de mai mult, că *El Heraldo* afirmă întotdeauna cu certitudine. I-am răspuns că omul nostru din strada Moreno, deci de la Prefectură, e un bun jurnalist și ne transmite pe loc tot ce obține.

— Știam că femeia, am mai precizat, se numea Pe trona García, fără antecedente cunoscute până acum. Continuăm săpăturile.

Am coborât în biroul redactorilor unde tăcănitul mașinilor de scris – ai fi zis că-s pe puțin o sută – se îmbina cu fumul alb albastru, culorile naționale. Am citit articole, șpalturi, am folosit creionul roșu și albastru, am dat dispoziții și sfaturi. Obosit, am început să ronțai dintr-un măr. Telexul insista cu tăcănitul lui. Americanii anunțau:

„EL PRESIDENTE” EFECTUA UN ZBOR
PE LINIA BUENOS AIRES - NEW YORK
STOP ACCIDENTUL S-A PRODUS ÎN ETAPA
RIO DE JANEIRO - PORT SPAIN (TRINIDAD)
LA 877 MILE DE RIO DE JANEIRO STOP
LA BORD ERAU 41 PASAGERI ȘI 9 MEMBRI
AI ECHIPAJULUI STOP NU ESTE NICIUN
SUPRAVIEȚUITOR STOP RESTURILE AVIONULUI
AU FOST REPERATE LA 1200 METRI DEASUPRA
NIVELULUI MĂRII PE COASTELE MUNTELUI
TAMANACO STOP

— A fost deci în Brazilia, s-a pronunțat Lampiño, care înțepenise acolo, deși i se dăduse încuviințarea să plece mai devreme acasă spre a-și contempla scutecele plodului său numărul trei, nou-născutul pe care-l sărbătorisem

acum câteva ceasuri.

— Da, i-am răspuns, dar avionul a plecat de aici. Găsește-mi-l la telefon, oriunde s-ar afla, pe Weinberger. E avocatul nostru. Trebuie să ne gândim la valul de rubedenii care or să vină după despăgubiri.

Și am continuat să ronțai mărul până la ultima fărâmbă.